

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ
OPĆINSKI NAČELNIK

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY
MAYOR

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ ZA PERIOD 2016 - 2018. GODINA

Maglaj, maj 2015. godine

Obradivač,
Služba za privredu, finansije/financije
i razvoj poduzetništva

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14 i 13/14), člana 62. i 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05) i člana 42. Statuta Općine Maglaj („Službene novine Općine Maglaj, broj: 8/07, 3/08 i 6/08), Općinski načelnik, donosi

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ ZA PERIOD 2016 - 2018. GODINA

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2016-2018. što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2016. godine.

Kako su u toku paralelni procesi u pripremi DOB-a za period 2016-2018. godina, pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka.

Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućih implikacija na fiskalni kapacitet Općine Maglaj, kao i da poboljša koordinaciju između Općinskog načelnika, i budžetskih korisnika za 2016. godinu.

Smjernice pokrivaju sljedeće ključne oblasti:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike,
- Makroekonomsku poziciju i pretpostavke,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike ,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine i
- Projekciju prihoda i primitaka budžeta.

Smjernice i ciljevi fiskalne politike Općine Maglaj za 2016. godinu definišu početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta. U 2016. godini primjenom Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit, reforma poreznog sistema je na određen način zaokružena, imajući u vidu i sve do sada provedene aktivnosti i donesene propise iz domena indirektnog oporezivanja.

Još jedan bitan cilj Smjernica je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za sve nivoje vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući budžet Federacije, kantona, općina i vanbudžetskih fondova, shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva predlaže Općinskom načelniku da se:

- usvoji ovaj Dokument kao predviđen prvi korak u procesu pripreme Budžeta za 2016. godinu,

- potvrditi predložena ograničenja budžetske potrošnje za 2016. godinu, koja su data u Budžetskim instrukcijama br. 1 za izradu Dokumenta okvirnog budžeta za period 2016-2018. (Preliminarni nacrt srednjoročnog budžeta) i rokovima za izradu budžeta Općine Maglaj za 2016. godinu.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica i ciljeva fiskalne politike Općine Maglaj za 2016-2018. godina predstavljaju:

- Dostupni analitički materijali Ministarstva trezora i finansija BiH i Federalnog ministarstva finansija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta Općine Maglaj za 2014. godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i primitaka i aktuelnih pitanja izvršavanja Budžeta u proteklom periodu 2015. godine.

Uvažavajući sve gore navedeno, Smjernice sadrže:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Federacije,
- Osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Federacije,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i slijedeće dvije godine,
- Procjenu prihoda budžeta,
- Predviđene promjene javnog duga i strategije upravljanja javnim dugom.

Pored navedenog, Smjernice Općine Maglaj sadrže i:

- strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Općine Maglaj,
- procjenu prihoda i rashoda te primitaka i izdataka budžeta,
- prijedlog visine finansijskog plana po razdjelima organizacijske klasifikacije koji sadrži visinu finansijskog plana za prethodnu proračunsku godinu, tekuću proračunsku godinu, te prijedlog visine finansijskog plana za slijedeće dvije godine.

MAKROEKONOMSKI OKVIR FISKALNE POLITIKE

U ovom poglavlju se navode osnovni pokazatelji, po nivoima vlasti, koji su označili 2014. godinu i protekli period 2015. godine.

Državni nivo ¹

Revidirane projekcije prihoda od neizravnih poreza za razdoblje od 2015. do 2018. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuto razdoblje, mart 2015,
- Nastavku harmonizacije trošarina na cigarete sa standardima EU i usklađivanju trošarina na rezani duhan sa rastom trošarina na cigarete²,

¹ Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, Oma Bilten broj 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118

² Izmjene Zakona o trošarinama, u primjeni od 01.08.2014. („Službeni glasnik BiH“ broj 49/14)

- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA,
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od neizravnih poreza.

Projekcija prihoda u razdoblju od 2016. do 2018. godine zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeno razdoblje, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2015. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i trošarina na duhan.

Projekcije rasta prihoda od PDV-a nešto su ispod projektiranih stopa rasta potrošnje. Projekcije trošarina na derivate i cestarina prate projektirane stope realnog rasta BDP-a.

Nakon snažnog rasta prihoda na kraju prošle godine, projekcija prihoda iz oktobra za 2014. godinu prebačena je za skoro 60 mil KM. Najveća razlika odnosila se na prihode od PDV-a (+34,5 mil KM), a onda na trošarine (+14,4 mil KM).

Korigirana osnovica (prihodi u 2014. godini) jedan je od značajnih razloga korekcije projekcija za 2015. godinu. Korekcija prihoda od PDV-a za 2015. godinu iznosi +29,6 mil KM, usprkos blagom smanjenju projektirane stope rasta potrošnje (Grafikon 12).

Za 2015. godinu su najviše, ipak, korigirane projekcije prihoda od trošarina (+63,8 mil KM) i to prvenstveno trošarine na duhan. Primarni cilj izmjena Zakona o trošarinama u području oporezivanja duhana je bila stabilizacija tržišta cigareta, koje je za prvo polugodište 2014. u odnosu na isto razdoblje 2013. palo za 14,4% u vrijednosnom smislu, odnosno za 21% u količini.

Iz tog razloga polazište projekcije trošarina na duhan u listopadu 2014. za narednu 2015. godinu je bio oporavak vrijednosti tržišta cigareta do razine iz 2013. godine. Međutim, nove porezne mjere donijele su rezultate već u prosincu 2014, kada je tržište cigareta dostiglo vrijednost iz prethodne godine, a pad količina je sveden na prihvatljivih 8,4%. Prvi kvartal 2015. je donio dalje poboljšanje trendova u svim aspektima (vrijednost, količina, prihodi), te su bile nužne ozbiljnije korekcije polaznih pretpostavki, a time i projekcija.

Osim duhana, značajno su korigirane trošarine na naftu (+16,4 mil KM). Korekcija je izvršena zbog većeg izvršenja u 2014. od projektiranog (+3,2 mil KM u odnosu na listopadske projekcije), ali prvenstveno zbog snažnog trenda rasta ovih prihoda u prvom kvartalu 2015. Projekcije prihoda od cestarine za 2015. godinu nisu značajnije mijenjane.

Projekcije za 2016. i 2017. godinu značajno su revidirane naviše (tabela 4). Iz grafikona br. 12 vidimo da nije bilo korekcija naviše projektiranih stopa rasta BDP-a i potrošnje za ove godine. Navviše su korigirane stope rasta uvoza i izvoza. Korekcija projektiranih iznosa prihoda za navedeni razdoblje najviše je rezultat korigiranja projektiranih iznosa za 2015. godinu, koji predstavlja osnovicu za njihovu izradu.

U Bosni i Hercegovini nije jednostavno sa velikim stupnjem preciznosti odrediti elastičnost pojedinih vrsta prihoda od neizravnih poreza u odnosu na odgovarajuće makroekonomske pokazatelje. Razlog za to su relativno kratko razdoblje od uspostave UNO i kontinuirane izmjene politika koje su se značajno reflektirale na prihode. Pored toga treba imati u vidu i činjenicu da se to razdoblje podudara sa turbulencijama na globalnoj razini, procesom liberalizacije razmjene sa EU, te djelovanjem faktora izvan poreznog sistema.

Naplata prihoda u 2014. obilježena je i utjecajem poplava i dinamikom i tempom obnove. Razlike između ostvarenih i projektiranih stopa rasta prihoda javljaju se uglavnom zbog razlika u ostvarenju pojedinih makroekonomskih pokazatelja i njihovih projekcija.

Vrlo često stvarna porezna osnovica ne odgovara dostupnom makroekonomskom pokazatelju za čije kretanje se vežu projekcije prihoda, te njena dinamika ne mora odgovarati dinamici istog. Na primjer, PDV osnovica je uži koncept od koncepta potrošnje, te rast potrošnje ne mora odgovarati rastu PDV osnovice. Međutim, korištenje carinskih (a to znači i PDV) oslobođenja u većoj ili manjoj mjeri može dovesti do odstupanja u trendu PDV osnovice. To je bio slučaj u 2014. godini zbog prelaska nekih kompanija koje rade *lohn* poslove na standardni režim plaćanja PDV-a.

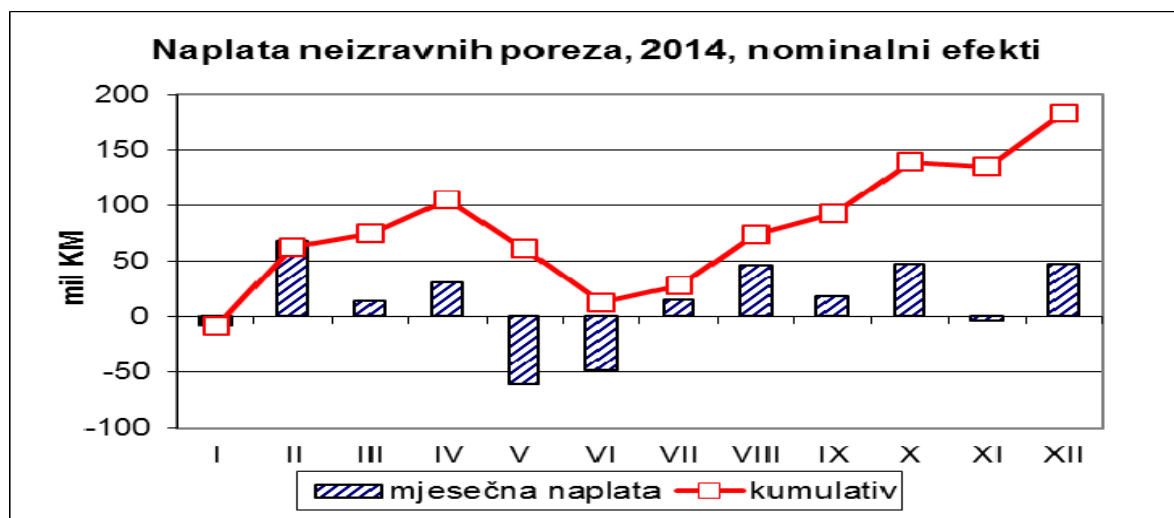
Prema posljednjim projekcijama neizravnih poreza (oktobar 2014.) za 2014. godinu se predviđao rast prihoda od 2,5%. U vrijeme njihove izrade bili su dostupni preliminarni podaci o naplati prihoda za razdoblje I-IX 2014. godine. U to vrijeme je rast neto prihoda od neizravnih poreza u odnosu na isto razdoblje prethodne godine također iznosio 2,5%, a osim makroekonomskih faktora, velikim dijelom bio je rezultat djelovanja i drugih faktora (efekti izmjena Zakona o trošarinama, naplata zaostalih dugova, promjena režima plaćanja uvoznih pristojbi kod nekih kompanija koje se bave lohn poslovima i dr).

U četvrtom kvartalu je ostvaren snažan rast prihoda što je dovelo do toga da oktobarska projekcije budu premašene za skoro 60 mil KM.

Najveća razlika ostvarenja od projektiranog iznosa prihoda odnosi se na PDV (34,5 mil KM), potom na trošarine (14,4 mil KM), a onda na carine i ostale prihode sa većim ostvarenjem od planiranog od 6,3 i 3,5 mil KM, respektivno.

Prihodi od putarine su ostvareni najbliže projekciji (premašaj 1,1 mil KM). S obzirom na velike razlike u udjelu pojedinih vrsta prihoda u ukupnim neizravnim porezima, ispravnije bi bilo promatrati razlike ostvarenih i projektiranih stopa rasta prihoda. U tom slučaju dobijamo drugačiju sliku na kojim prihodima su zabilježena najveća odstupanja ostvarenja od projekcija. Projekcije prihoda od PDV-a premašene su za 1,11 p.p., trošarine za 1,14 p.p., a carine za 2,99 p.p.

Najveća diskrepanca zabilježena je kod stavke 'ostalih prihoda' koji između ostalih uključuju i neusklađene prihode na JR čiji je nivo determiniran isključivo administrativnim faktorima. Navedena razlika nema značaja na odstupanje na ukupnoj razini prihoda s obzirom na zanemariv udio stavke 'ostalih prihoda' u neizravnim porezima.

Slika 1. Naplata neizravnih poreza, 2014, nominalni efekat

Posmatrajući naplatu prihoda u decembru u prethodnim godinama može se zaključiti da je u decembru 2014. postignut historijski maksimum (Tabela 1).

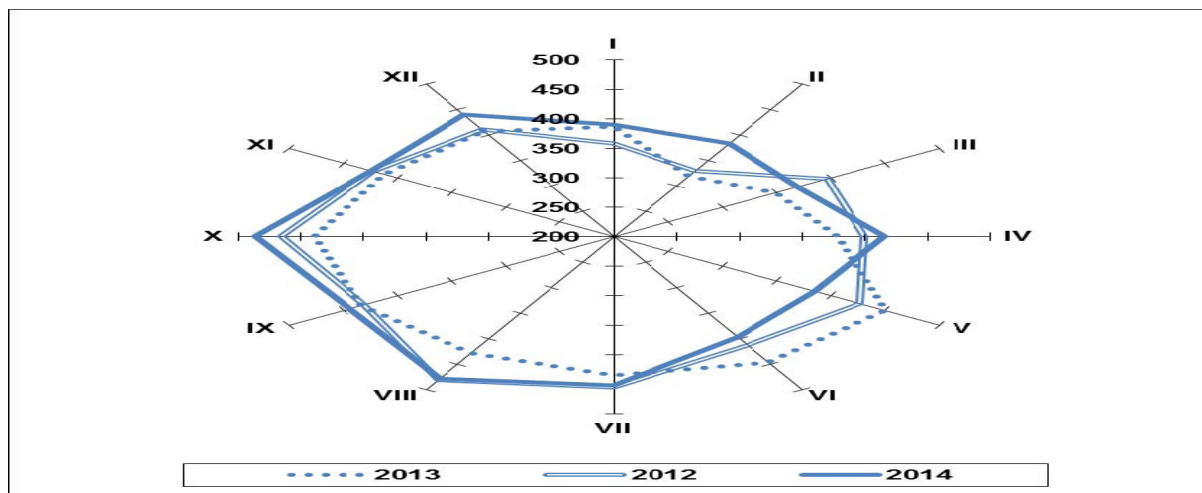
Tabela 1 Naplata prihoda od neizravnih poreza, prosinac (2008-2014)

XII	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014/ 2013	razlika KM
bruto	486,1	464,4	512,3	528,1	490,8	490,2	552,6	12,7%	62,5
povrati	-112,0	-77,6	-78,2	-91,0	-81,5	-97,3	-116,5	19,6%	-19,1
neto	374,0	386,8	434,1	437,1	409,3	392,8	436,2	11,0%	43,3

Tabela 1. Naplata prihoda od neizravnih poreza, prosinac (2008-2014.)

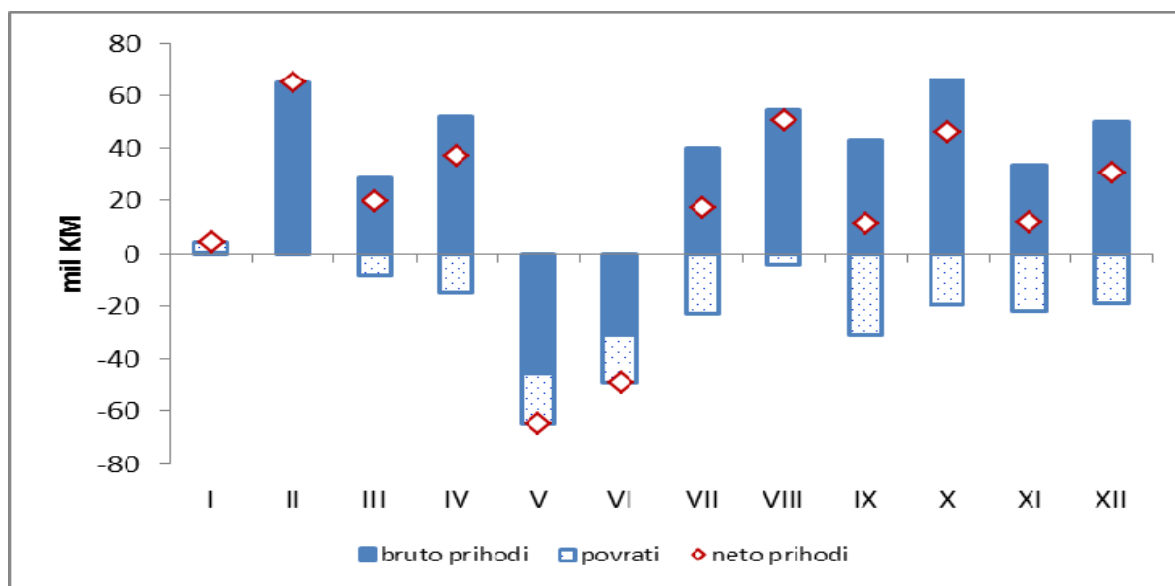
U toku godine u samo tri mjeseca je naplata bila niža nego u 2013., s tim da se dva mjeseca podudaraju sa katastrofalnim poplavama (Slika 1). Iako je naplata prihoda od neizravnih poreza u 2014. bila za 3,7% veća od naplate u 2013., usporedbe naplate u navedene dvije godine ne pružaju realnu sliku, jer je u 2013. zabilježen pad od 103 mil KM. Stoga, za dobijanje realnijeg stanja naplate poželjno je porediti naplatu u 2014. sa prethodnim godinama.

Slika 2 pokazuje da je naplata u 2014. godini bila uspješnija od naplate u 2012. godinu skoro u svim mjesecima, osim u mjesecima kada su se desile poplave.

Slika 2. Poređenje naplate od indirektnih poreza za period 2012-2014. godina

Mjesečni efekti kretanja priliva i odliva sa jedinstvenog računa u 2014. godini (Slika 3.) pokazuju da su bruto prihodi rasli u većem dijelu godine, a mjesečni rast se kretao i preko 60 mil KM. S druge strane, primjetna je i veza rastuće bruto naplate i povrata, pogotovo od aprila

Slika 3. Rast bruto prihoda

Opisani trendovi ukazuju na zaključak da je rast bruto naplate povezan sa uvozom za investicije i za proizvodnju za izvoz. U slučaju uvoza za investicije naplaćeni PDV pri uvozu dobara se u neredna dva mjeseca vraća obvezniku u vidu povrata, dok kod uvoza sirovina za potrebe izvoza (lohn poslovi) rokovi povrata PDV-a iznose 30 dana.

Načelno, bruto naplata PDV-a se tijekom godine neutralizira povratima, osim za uvoz koncem godine.

Oba navedena slučaja su obilježila naplatu prihoda od neizravnih poreza u 2014. godini. Investicija u TE Stanari je početkom godine donijela snažan rast uvoza kapitalnih dobara iz

Kine i posljedično, rast naplate PDV-a pri uvozu, koji je kasnije, u zakonskim rokovima povrata, vraćen investitoru.³

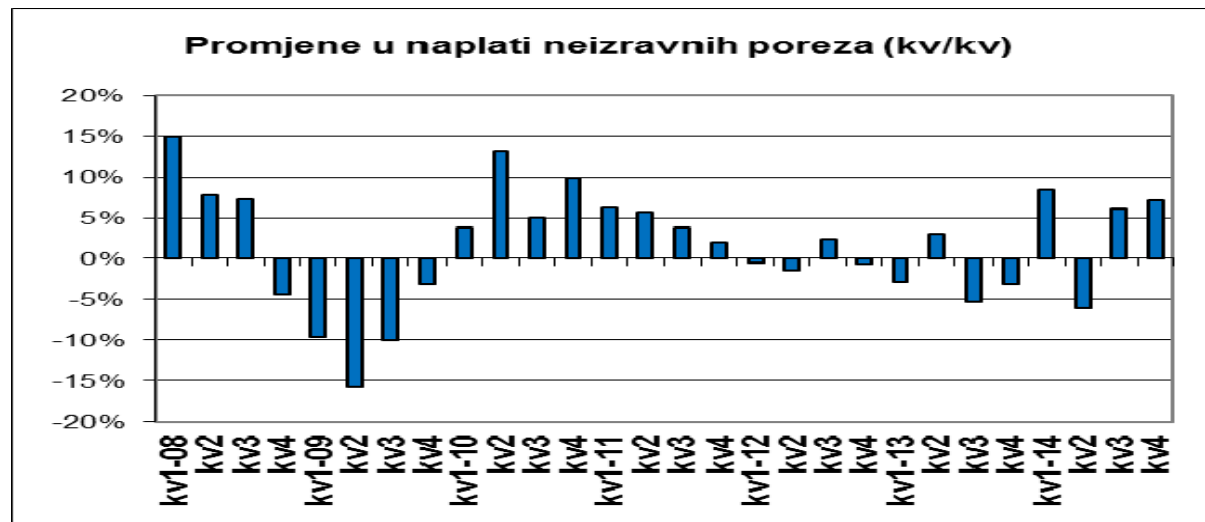
S obzirom na najave investitora da je uvoz kapitalnih dobara završen i da se kreće u montažu i probnu proizvodnju u 2015. se može očekivati smanjenje naplate PDV-a pri uvozu i smanjenje povrata po toj osnovi. Može se pretpostaviti da je i skok naplate PDV-a na uvoz u decembru povezan sa završnim uvozom potrebne opreme. Međutim, s obzirom da se radi o koncu fiskalne godine, neće doći do neutralizacije PDV na uvoz naknadnim isplata povrata.

Naplata PDV na uvoz se pozitivno odrazila na fiskalnu bilansu u 2014., dok će se povrati negativno odraziti na fiskalnu bilansu u 2015. Drugo, početkom godine su neke kompanije koje se bave unutarnjom obradom prešle na standardni način obračuna PDV-a umjesto korištenja carinskih i PDV olakšica.

Promjena načina obračuna PDV-a dovela je do rasta bruto naplate, a potom do isplate povrata u narednom mjesecu, budući da se radi o proizvodnji za izvoz. Navedena promjena je imala značajan efekat na shemu naplate prihoda u 2014. Ukoliko kompanije nastave sa istom praksom u 2015. shema naplate će se stabilizirati, a negativni efekat će imati samo povrati koji su povezani sa uvozom sirovina u decembru 2014.

Pored makroekonomskih faktora (rast potrošnje i rast ekonomije) značajan efekat na naplatu prihoda od neizravnih poreza u 2014. imala je naplata starih dugova po osnovu PDV-a i trošarine u prvom kvartalu 2014. Ovaj efekat, koji ima jednokratni karakter na naplatu, iznosi 0,5% p.p. rasta prihoda.

Kvartalna analiza naplate prihoda od neizravnih poreza pokazuje oštre kvartalne oscilacije koje su se kretale u rasponu od -6% do +8,4% (Slika 4.).

Slika 4. Promjena u naplati neizravnih poreza

³ Prema podacima UNO investitoru je vraćeno 75 mil KM, što korespondira 441 mil KM vrijednosti uvezene opreme.

Rast u prvom kvartalu može se objasniti naplatom starih dugova, početkom uvoza za investiciju u TE Stanari i promjenom carinskog režima kompanija koje se bave unutarnjom obradom.

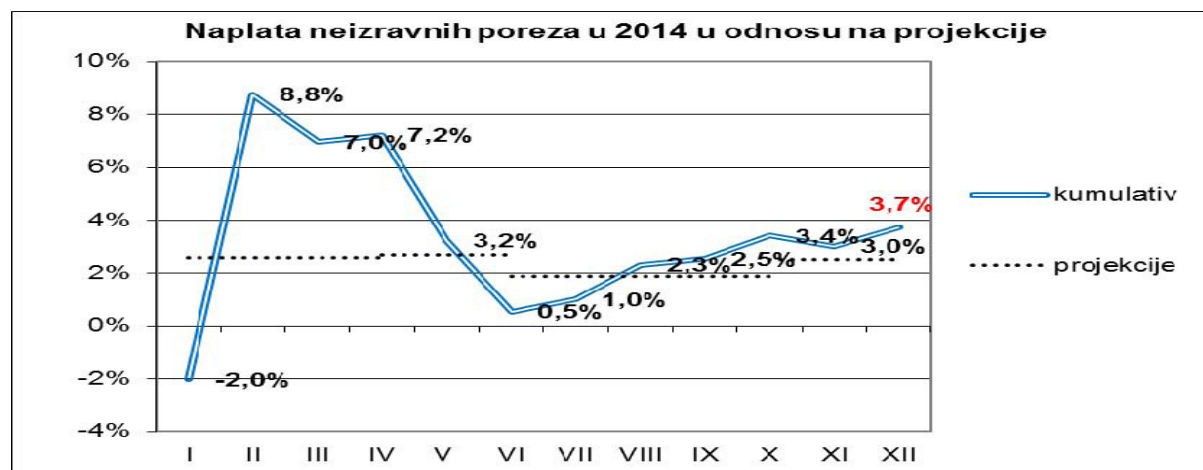
U drugom kvartalu dolaze do izražaja smanjena bruto naplata zbog majskih poplava, rast povrata kao naknadni efekat rasta uvoza za investicije i lohn poslove, te efekat povećane statističke osnovice iz 2013. za usporedbu naplate prihoda u maju i junu.

Ulazak Hrvatske u EU je u navedena dva mjeseca 2013. proizveo veliko gomilanje zaliha cigareta, koje je rezultiralo enormnim rastom prihoda od trošarina na cigarete i pripadajućeg PDV-a.

Uvećana stastistička osnovica rezultirala je nižim stopama rasta prihoda u drugom kvartalu 2014. godine. Logično, treći kvartal 2013. je donio nižu osnovicu zbog pada prihoda od trošarina na cigarete, što je pozitivno utjecalo na rast prihoda u trećem kvartalu 2014. Pored toga, treći kvartal 2014. je obilježen i gomilanjem rezanog duhana i rastom prihoda od trošarina na duhan pred početak primjene izmjena Zakona o trošarinama.

Izmjene Zakona, kojima je drastično povećana trošarina na rezani duhan, dovele su do povećane potražnje duhanskih kompanija za trošarinskim markicama za cigarete, što je rezultiralo snažnim rastom prihoda od trošarina na cigarete u trećem i četvrtom kvartalu 2014.

Na rast prihoda od trošarina na cigarete u četvrtom kvartalu utjecalo je i redovito povećanje specifične trošarine od 01.01.2015.g. Rast u četvrtom kvartalu je povezan i sa već opisanim uvozom za potrebe investicija i lohn poslova, koji će se preko povrata negativno odraziti na naplatu u prvom kvartalu 2015. godine.

Slika 5. Naplata neizravnih poreza u 2014. u odnosu na Projekcije

Rast neto naplate od 3,7% predstavlja veliki uspjeh s obzirom na okolnosti u BiH u 2014. godni (Slika 5).

U odnosu na revidirane projekcije izvršenje je veće za 1,1 p.p. Projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2014. godinu su revidirane u tri navrata tijekom 2014.godine, redovito, u aprili i oktobru, i izvanredno u junu zbog sagledavanja efekata poplava. Projekcije su bile postavljene krajnje konzervativno.

Razlozi za to su mnogobrojni:

- snažne oscilacije naplate tijekom godine uzrokovane različitim jednokratnim faktorima, uključujući i poplave, neizvjesnost u vezi sa oporavkom i tempom sanacije nakon poplava,
- neizvjesnost u vezi ponašanja duhanskih kompanija i odgovora potrošača na povećanje specifične trošarine na duhan, a potom i
- na povećanje trošarina na cigarete od 2015.,
- potpuna neizvjesnost u pogledu izvršenja povrata PDV-a na međunarodne projekte,
- efekti pada cijena nafte na cijene derivata u BiH i obujam potrošnje i sl.

Sve do decembra kumulativni neto rast se kretao oko 3%. Decembar je neočekivano donio snažan rast naplate prihoda, koji će dijelom biti neutraliziran povratima u prvom kvartalu 2015. Efekti prenosa povrata mogu se procijeniti najmanje u visini od 0,6 p.p. rasta prihoda, a precizniji podaci biće poznati nakon obrade PDV-e prijave za decembar 2014. godine.

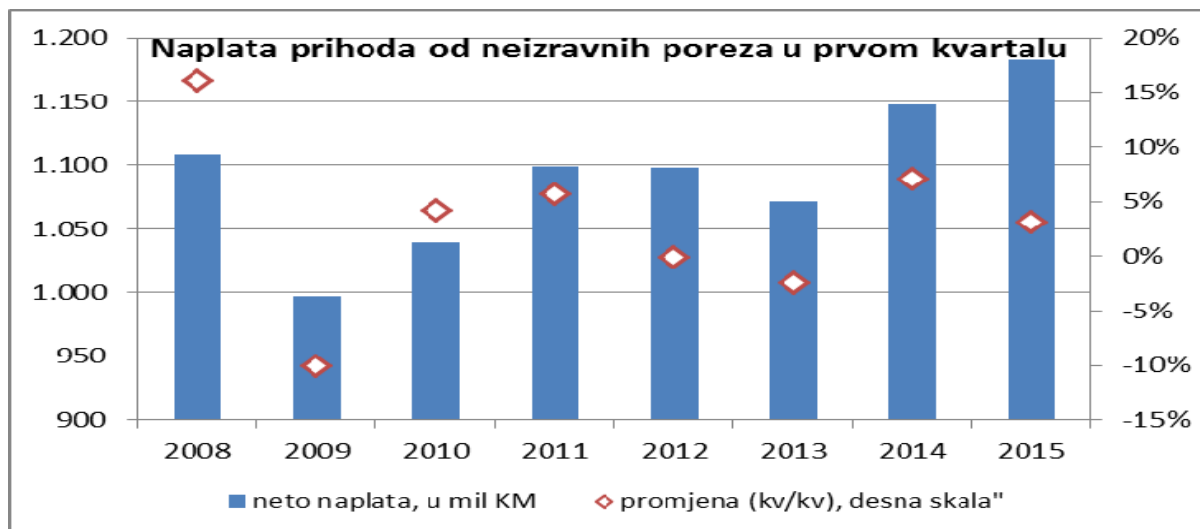
Oporavak naplate prihoda zabilježen je već u februaru 2015. godine, mada je to bilo nedovoljno da bi se na razini dva mjeseca ostvario pozitivan rast. Pozitivna kretanja su se nastavila i u martu 2015. u naplati svih glavnih vrsta prihoda od neizravnih poreza.

Bruto naplata je povećana za 37,6 mil KM, što predstavlja povećanje od 8,3% u odnosu na mart 2014. Prvi put nakon godinu dana kontinuiranog rasta isplate povrata neizravnih poreza su smanjene za 1,2%. Sve to je rezultiralo rastom neto naplate prihoda od 38,7 mil KM, odnosno 10,5%.

Zahvaljujući snažnom rastu naplate prihoda u martu kumulativna bruto naplata u prvom kvartalu je prešla u zonu pozitivnog rasta od 3,4%. Međutim, povećane isplate povrata od 5% u prvom kvartalu u odnosu na isti kvartal 2014. godine utjecale su na nešto niži rast neto naplate od 3,1%.

Kvartalna kretanja ukupne naplate neizravnih poreza ukazuju na rast naplate prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu, što ujedno predstavlja nastavak pozitivnih trendova iz drugog polugodišta 2014.

Usporedba naplate prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu 2015. u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od neizravnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave UNO. (Slika 6.)

Slika 6. Naplata prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu 2015. godine

U martu 2015. je zabilježen snažan rast kod svih glavnih grupa prihoda, što se, zajedno sa pozitivnim kretanjima u februaru, odrazilo i na kumulativnu naplatu. Posmatrano po vrstama prihoda najveći rast u prvom kvartalu 2015. je zabilježen kod trošarina i cestarine, ukupno 31,1 mil KM, te kod prihoda od carina 5,8 KM, dok je kod PDV-a zabilježen pad prihoda od 22,3 mil KM.

Carine

Positivna kretanja kod naplate prihoda od carina su obilježila cijelu fiskalnu 2014. godinu. Razlog za to je bio snažan rast uvoza iz Kine, uglavnom za potrebe TE Stanari.

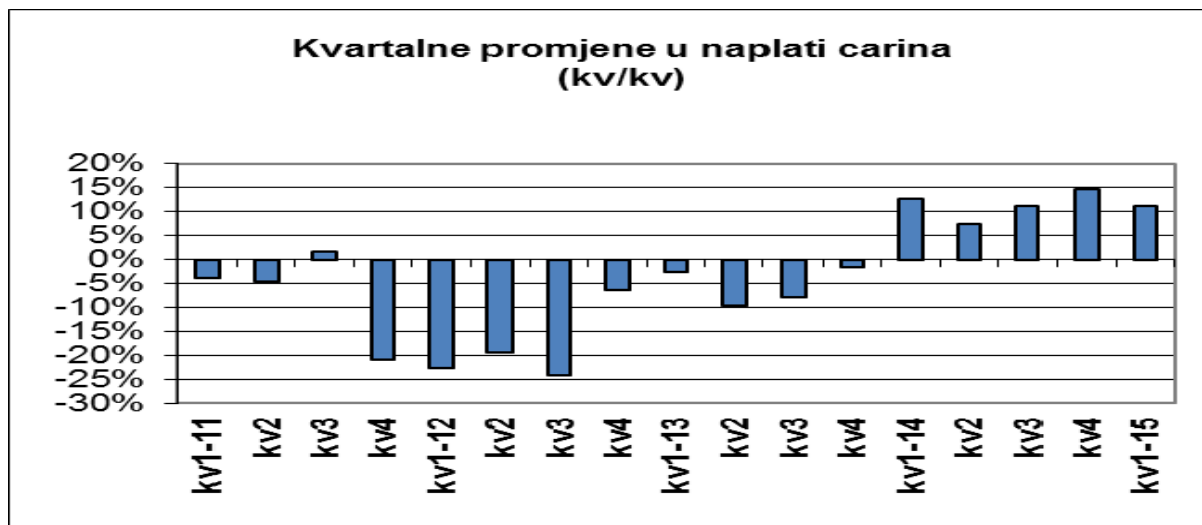
Uvoz iz članica EFTA u 2014. predstavljao je samo 0,6% uvoza BiH. Međutim, imajući u vidu da se carine uglavnom naplaćuju na uvoz iz trećih zemalja udio naplaćenih carina iz članica EFTA u prihodima od carina iznosio je 3,3%.

U skladu sa dinamikom predviđenom odredbama Sporazuma efekti ukidanja carina ispoljiće se u najvećem dijelu na smanjenje carina u 2015.godini, a ostatak u naredne dvije godine. Usprkos tome, na osnovu tekućih trendova naplate i projekcija uvoza, očekuje se snažna stopa rasta carina za 2015. godinu od 7,4%.

Prvi kvartal 2015. je donio nastavak pozitivnih trendova iz prošle godine. Minimalan rast prihoda od carina u tom razdoblju kretao se oko 8,4%, a maksimalan od 13,8% je zabilježen u martu 2015, zahvaljujući rastu uvoza iz Kine, ali i nekih drugih zemalja (npr. SAD).

Sporazum o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA podrazumijeva fazno ukidanje carina i ostalih nameta sa fiskalnim učinkom na uvoz iz članica EFTA u razdoblju od dana stupanja na snagu do 2018.

Kvartalne usporedbe pokazuju stabilnost prihoda od carina već peti kvartal zaredom. (Slika 7.) Iako je od 01.01.2015. godine u primjeni sporazum o bescarinskoj robnoj razmjeni sa EFTA zbog malog pondera zemalja članica EFTA u ukupnom uvozu BiH smanjenje carina nije moglo u većoj mjeri ugroziti visoku naplatu prihoda od carina.

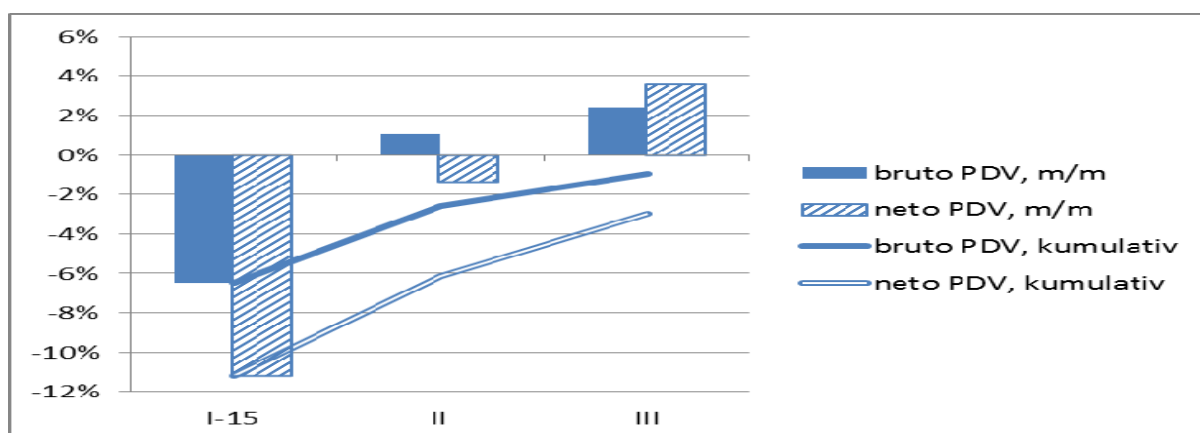
Slika 7. Kvartalne promjene 2015. godine u naplati carina

PDV

Naplata prihoda od PDV-a u prvom kvartalu 2015. godine pod utjecajem je prijenosa dijela povrata PDV-a koji su se odnosili na uplate PDV-a koncem prošle godine. U dijelu o tekućim trendovima naplate zaključuje se da, nakon uključivanja dijela neusklađenih prihoda, naplata domaćeg PDV-a ukazuje, između ostalog, i na rast potrošnje na početku godine.

Sa druge strane, naplata PDV-a na uvoz na početku godine je manje optimistična od projektiranih kretanja makroekonomskih pokazatelja. Obzirom na projektirane stope rasta uvoza na razini godine (DEP), u narednom razdoblju očekuje se rast prihoda od uvoznog PDV-a. Projekcija rasta ukupnih neto prihoda od PDV-a za 2015. godinu iznosi 1,9% i nešto je ispod projektiranog rasta potrošnje.

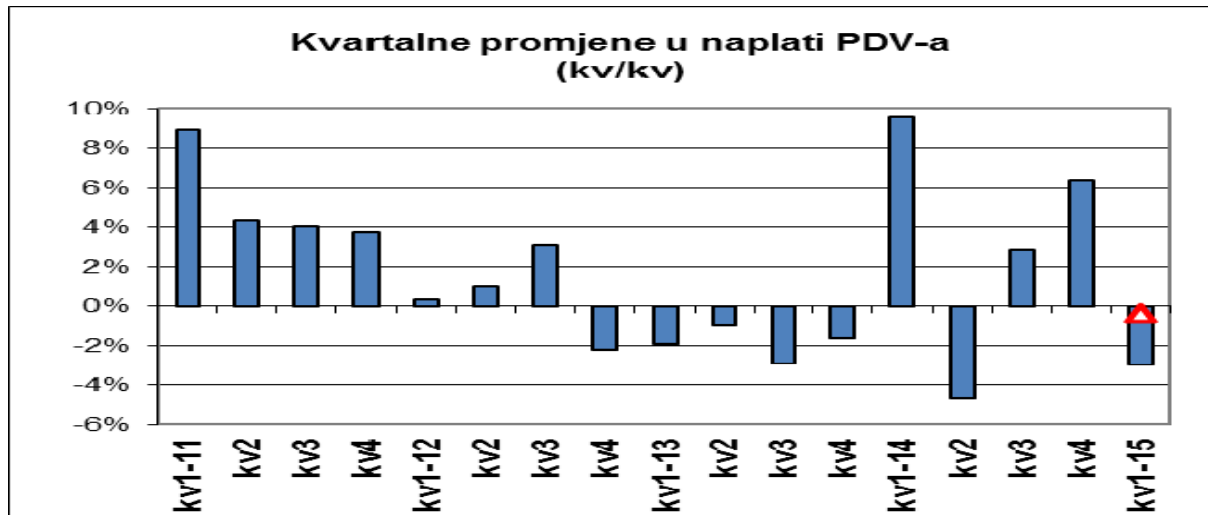
Početak 2015. godine je obilježen snažnim padom neto naplate zbog kumulativnog efekta pada bruto naplate i rasta povrata. Oporavak prihoda je nastupio već u februaru i nastavljen je u martu, mada nedovoljno da bi se neto naplata pomjerila iz zone negativnog rasta. (Slika 8.)

Slika 8. Naplata PDV-a

Nakon rasta PDV u trećem i četvrtom kvartalu 2014. godine od 2,8% i 6,3%, prvi kvartal 2015. godine je donio pad od 3%.

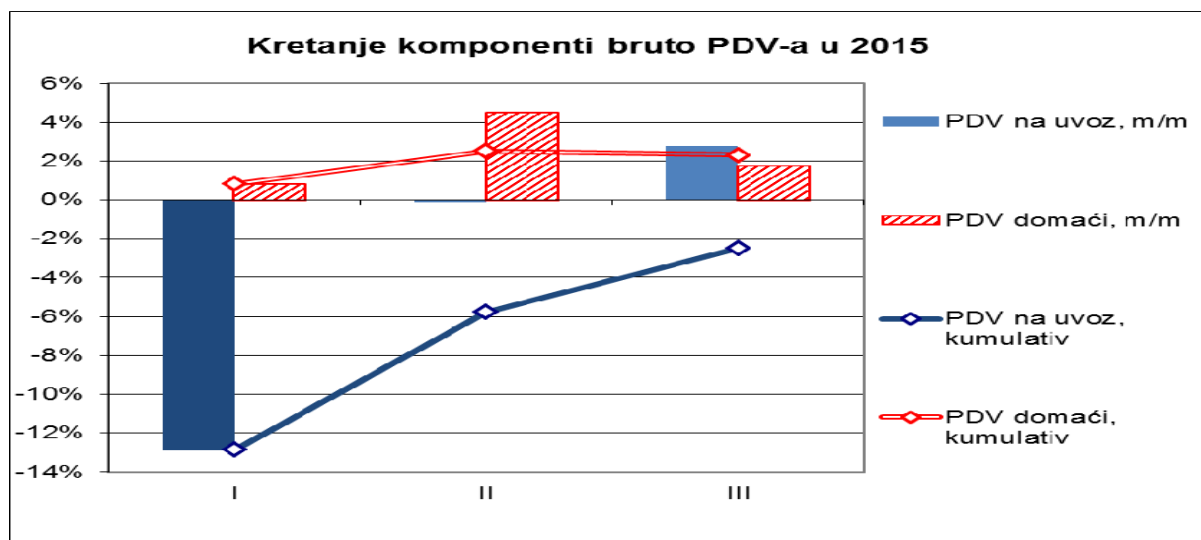
S obzirom da se radi o preliminarnom izvještaju, te da je na razini kvartala naplaćeno 23,7 mil KM neusklađenih prihoda, od kojih se većina odnosi na PDV, nakon njihovog usklađivanja sa prijavama i deklaracijama u konačnom izvještaju za mart realno je očekivati da kumulativna neto naplata u prvom kvartalu 2015. dostigne neto naplatu u istom kvartalu 2014. godine (Slika 9. - oznaka „▲“).

Slika 9. Kvartalne promjene u naplati PDV-a

Za razliku od 2014.godine koja je bila karakteristična po visokom i stabilnom rastu PDV na uvoz prvi kvartal 2015. godine je započeo snažnim padom PDV na uvoz. Povećanje uvoza u martu od 1,37% nije moglo u većoj mjeri poboljšati uvoz na razini kvartala, a time ni PDV-a na uvoz, koji se zadržao u zoni negativnog rasta. (Slika 10) Nakon rasta domaćeg PDV-a u drugom dijelu 2014. godine u maju 2015. je zabilježena stagnacija kao posljedica realizacije prometa iz decembra 2014. Poboljšanje trendova je registrirano u februaru, a zadržano je i u martu. Međutim, uključivanjem neusklađenih PDV prihoda kumulativni rast domaćeg PDV premašuje 7%.

Visoki rast domaćeg PDV ukazuje na rast ekonomije, privatne potrošnje i efikasnosti naplate PDV-a. Na to ukazuje i podatak UNO o smanjenju salda duga PDV-a po osnovu prijave za 9 mil KM u prva dva mjeseca 2015.

Slika 10. Kretanje komponenti bruto PDV-a u 2015. godini

Prosječna stopa izdvajanja iz bruto PDV-a za isplatu povrata u prvom kvartalu 2015. iznosila je 26,3%, što je na razini kretanja iz 2014, ali znatno više nego prethodnih godina.

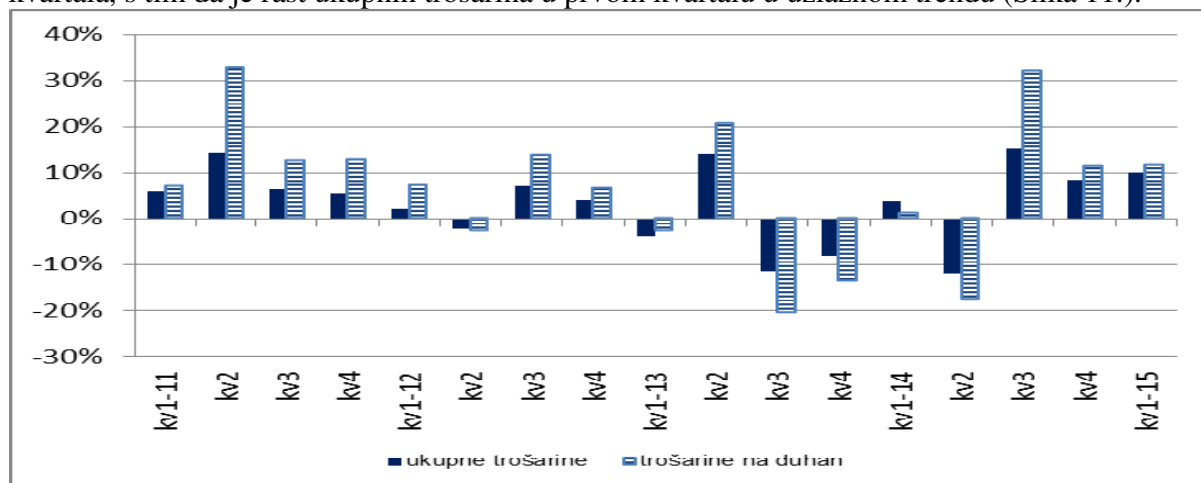
Maksimalni udio povrata je ostvaren u maju od 27,7%, što je historijski maksimum u maju od uspostave UNO.

Trošarine i cestarina

U mjesecu martu 2015. nastavljene su pozitivni trendovi u naplati prihoda od trošarina iz prethodna dva mjeseca. Naplata prihoda od trošarina u martu 2015. godine je u cjelini pozitivna, osim kod trošarina na bezalkoholna pića.

Najveći rast je zabilježen kod trošarina na alkohol i alkoholna pića, te trošarina na domaće derivate nafte.

Usporedbe kvartalne naplate pokazuju da stabilan pozitivan trend naplate traje tri posljednja kvartala, s tim da je rast ukupnih trošarina u prvom kvartalu u uzlaznom trendu (Slika 11.).

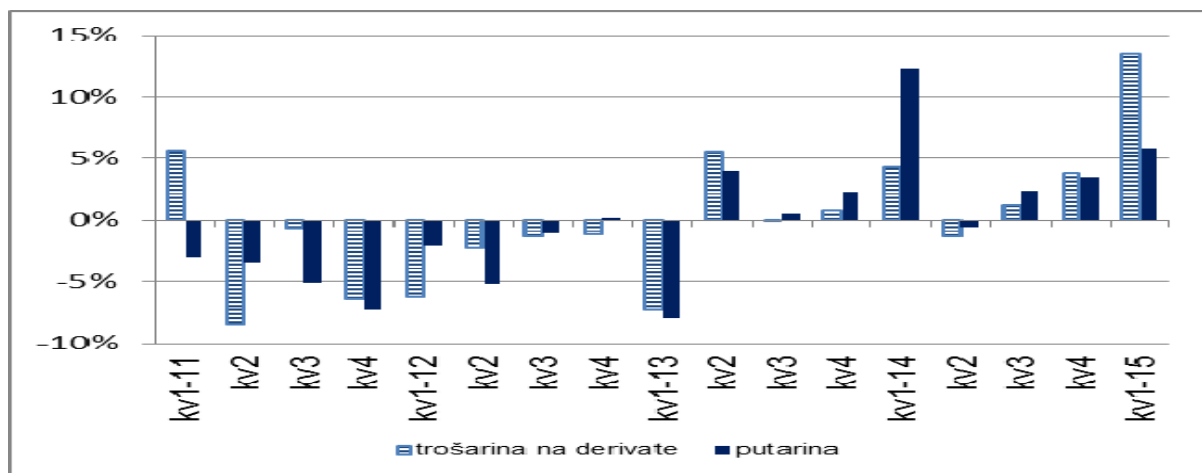
Slika 11. Usporedbe kvartalne naplate za posljednja tri kvartala

Nakon četiri loša kvartala (drugo polugodište 2013. i prvo polugodište 2014.) nove mjere oporezivanja duhana su donijele snažan rast prihoda od trošarina na cigarete. Rast trošarina na duhan u prvom kvartalu 2015. je visok i stabilan, na razini rasta iz četvrtog kvartala 2014.

Zbog povećanja trošarina na rezani duhan, potrošnja rezanog duhana je drastično smanjena, dok je, s druge strane, porasla potrošnja cigareta, mjerena brojem trošarinskih markica. Rast trošarina na duhan dijelom je rezultat i plaćanja razlike trošarine na zalihe rezanog duhana na dan 01.01.2015. godine.

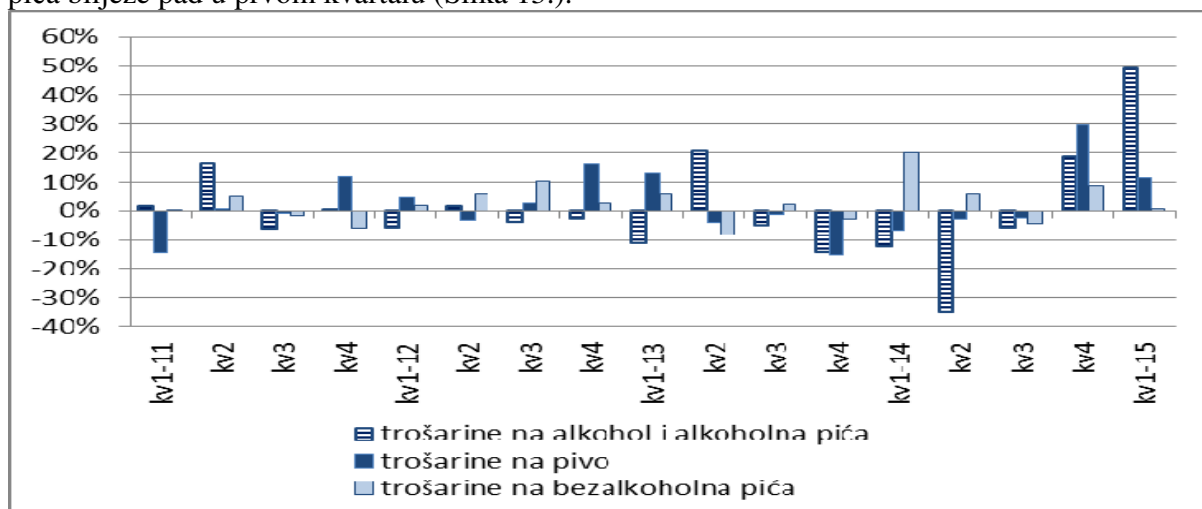
Kontinuirani rast u tri posljednja kvartala je zabilježen i kod trošarina na derivate nafte i cestarine (Slika 12). Razlozi mogu biti rast ekonomije i potrošnje zbog značajnog pada cijena na tržištu.

Prvi kvartal 2015. donio je oporavak naplate prihoda od trošarina na kavu nakon prethodna dva loša kvartala.

Slika 12. Kontinuirani rast trošarina na derivate nafte i putarina

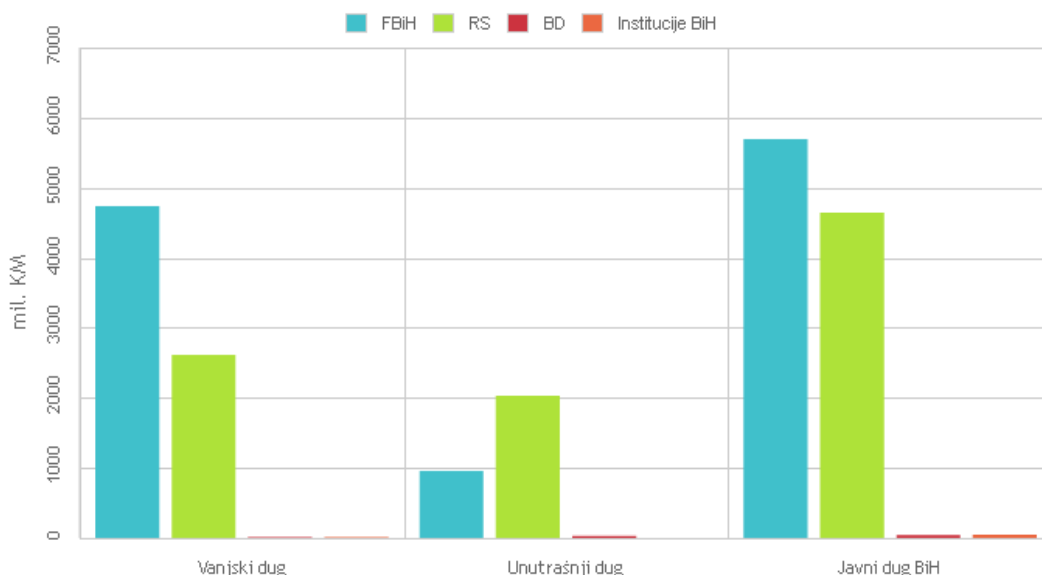
Analiza strukture trošarina po trošarinskim proizvodima naplaćenih u prvom kvartalu pokazuje da je enorman rast zabilježen kod trošarina na alkohol i alkoholna pića, što predstavlja nastavak pozitivnih trendova iz četvrtog kvartala 2014. Međutim, trošarine na bezalkoholna pića bilježe pad u prvom kvartalu (Slika 13.).

Slika 13. Struktura trošarina po trošarinskim proizvodima u prvom kvartalu 2015. godine

Javni dug⁴

Na osnovu podataka kojima raspolaže Ministarstvo finansija i trezora BiH, stanje javne zaduženosti Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2013. godine iznosi 10.423,19 mil. KM (tabela 2). Navedeni iznos predstavlja zbir vanjske i unutrašnje zaduženosti Bosne i Hercegovine.

Slika14. Javna zaduženost Bosne i Hercegovine

Opis	Ukupno	od toga alocirano na:			
		FBiH	RS	BD	Institucije BiH
Vanjski dug	7.404,69	4.738,20	2.611,25	10,24	44,99
Unutrašnji dug	3.018,50	957,62	2.029,31	31,57	0,00
Javni dug BiH	10.423,19	5.695,82	4.640,56	41,81	44,99

Tabela 2. Stanje javne zaduženosti Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2013. godine (mil. KM)

U strukturi ukupne javne zaduženosti učešće vanjskog duga je 71,04 %, dok je učešće unutrašnjeg duga 28,96 %.

Opis	Ukupno	od toga alocirano na:			
		FBiH	RS	BD	Institucije BiH
Vanjski dug	7.404,69	63,99%	35,26%	0,14%	0,61%
Unutrašnji dug	3.018,50	31,72%	67,23%	1,05%	0,00%
Javni dug BiH	10.423,19	54,65%	44,52%	0,40%	0,43%

Tabela 3. Procentualno učešće duga entiteta, Brčko Distrikta BiH i Institucija BiH u stanju javne zaduženosti BiH

⁴ <http://horizon2024.org/javna-zaduzenost-bosne-i-hercegovine/>
http://www.mft.gov.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=692&Itemid=124

Ukupan vanjski dug Bosne i Hercegovine iznosi **7.404.689.346 KM**. Navedeni iznos čine vanjska zaduženja Bosne i Hercegovine koja su alocirana na Federaciju BiH, Republiku Srpsku, Brčko Distrikt BiH i Institucije BiH, te direktna zaduženja entiteta.

Ukupan vanjski dug Federacije BiH iznosi **4.738.199.816 KM**. Navedeno čine:

- vanjska državna zaduženja, a koja su alocirana na Federaciju BiH u iznosu od 4.643.710.491 KM, kao i
- direktni dug Federacije BiH od 94.489.325 KM.

Ukupan direktni vanjski državni dug (Institucije BiH) iznosi **44.992.742 KM**.

Zaduženost nevladinog sektora

Na osnovu Uputstva o prikupljanju podataka i vođenju evidencije nevladinog vanjskog duga, Centralna banka BiH dostavlja Ministarstvu finansija i trezora BiH podatke o nevladinom vanjskom dugu. Evidencija koja se dostavlja sadrži podatke o visini preostalog duga izraženog u KM po NACE klasifikaciji djelatnosti dužnika.

Po navodima CBBiH, podaci o nevladinom vanjskom dugu nemaju potpuni obuhvat, jer ne obuhvataju dug sektora stanovništva i preduzeća bez stranih investicija, ali u velikoj mjeri oslikavaju stanje zaduženosti nevladinog sektora i mogu se koristiti u procjeni ukupne zaduženosti Bosne i Hercegovine. S obzirom da Informacija o stanju javne zaduženosti Bosne i Hercegovine ima za predmet javnu zaduženost, podaci o zaduženosti nevladinog sektora nisu uključeni u ukupan iznos stanja javnog vanjskog duga, ali se zbog obuhvatnosti i transparentnosti raspoloživih podataka ukupne zaduženosti Bosne i Hercegovine navode kao poseban dio Informacije.

Stanje nevladinog vanjskog duga iznosi 7.965 mil. KM na dan 30.9.2013. godine.

Zaključno sa 31.12.2013. godine ne bilježi značajna odstupanja u odnosu na prethodnu godinu, te učešće javnog duga u BDP-u iznosi oko 40%.

Pokazatelji zaduženosti u direktnoj su ovisnosti o kretanjima nivoa zaduženosti i obaveza za servisiranje duga prema nivou povećanja/smanjenja rasta BDP-a, izvoza, kao i raspoloživih prihoda za servisiranje duga.

Međutim, indikatore zaduženosti Bosne i Hercegovine, potrebno je razumjeti kao uopćene ocjene, obzirom da procjene BDP za naredni period, kao i procjene indikatora koji utiču na izvornu osnovu BDP-a, ne pokazuju značajnija poboljšanja.

Ipak, održivost duga, prevashodno će odrediti uspješnost provedbe strukturalnih i ekonomskih reformi i privrednog rasta.

S ciljem eliminisanja potencijalnih uzroka pogoršanja indikatora javnog duga Bosne i Hercegovine, pri donošenju odluka o novom zaduživanju potrebno je, između ostalog, imati u vidu:

- Racionalna iskoštenost odobrenih kreditnih sredstava i njihova sektorska upotreba nameće se kao jedan od prioriteta. Priliv novih vanjskih kredita treba biti povezan s proizvodnim projektima, pri čemu omjer u uzimanju ino kredita treba ići u smjeru smanjivanja učešća kredita u svrhu budžetske podrške, a povećanja učešća kredita za razvojnu ekonomsku podršku.
- Donošenje odluka za izdavanje garancija u budućem periodu potrebno je činiti uz poseban oprez. Naime, izdane garancije države i entiteta nisu uključene u ukupno stanje javne zaduženosti s obzirom da ne predstavljaju dug BiH, kao ni entiteta, već potencijalni dug, koji će biti plaćen u slučaju neizmirivanja obaveza od strane krajnjeg korisnika.
- Većinski dio obaveza po osnovu unutrašnjeg duga se izmiruje emisijom obveznica, te je prilikom novog zaduživanja potrebno voditi računa o ročnoj strukturi novih zaduženja, visini kamatne stope i ukupnog nivoa zaduženosti, uz napomenu da pitanje restitucije još uvijek nije zakonski regulisano.

Federacija Bosne i Hercegovine⁵

Ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u februaru 2015. godine u odnosu na januar 2015. godine, manja je za 1,1%. U februaru 2015. godine u odnosu na februar 2014. godine, industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kalendarski prilagođena, manja je za 4,2%.

Mjesečna poređenja u februaru 2015. godine u odnosu na januar 2015. godine:

- Netrajni proizvodi za široku potrošnju manji su za 3,6%,
- Trajni proizvodi za široku potrošnju manji su za 3,2%,
- Kapitalni proizvodi manji su za 2,9%,
- Energija je manja za 2,2% i
- Intermedijarni proizvodi manji su za 0,2%.

Godišnja poređenja u februaru 2015. godine u odnosu na februar 2014. godine:

- Intermedijarni proizvodi veći su za 2,3%,
- Trajni proizvodi za široku potrošnju manji su za 23,5%,
- Energija je manja za 11,4%,
- Kapitalni proizvodi manji su za 8,3% i
- Netrajni proizvodi za široku potrošnju manji su za 0,8%.

Federacija BiH je u periodu I - II 2015. godine ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 957.298 hilj. KM, što je za 6,9 % više u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednost izvoza za februar 2015. godine iznosi 497.370 hilj. KM, što je za 10,8% više u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a 8,1% više u odnosu na januar 2015. godine.

Uvoz Federacije BiH u periodu I - II 2015. godine iznosio je 1.507.631 hilj. KM, što je za 0,6% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednost uvoza za februar 2015. godine iznosi 803.150 hilj. KM, što je za 1,1% više u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a 14,0% više u odnosu na januar 2015. godine.

U periodu I - II 2015 izvoz je u prosjeku svaki mjesec rastao za 8,1%, a uvoz je u prosjeku svaki mjesec rastao za 14,0%.

Trgovinski deficit Federacije BiH za period I - II 2015 iznosi 550.333 hilj. KM. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom Federacije BiH za period I - II 2015. godine je 63,5% i viši je za 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine kada je pokrivenost iznosila 59,8%, odnosno manji za 1,8% u odnosu na period I - I 2015. godine, kada je pokrivenost iznosila 65,3%.

Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine za period I - II 2015. godine je 70,3%, a u ukupnom uvozu 69,0%.

---

⁵ Federalni zavod za statistiku, Mjesečni statistički pregledi Federacije Bosne i Hercegovine za 2014. i 2015. godinu.

Prema KD-u, najveća vrijednost izvoza u periodu I - II 2015. godine ostvarena je u području C "Prerađivačka industrija" u vrijednosti 861.110 hilj. KM, što iznosi 90,0% ukupnog izvoza.

Najveća vrijednost u uvozu 1.318.740 hilj. KM ostvarena je u području C "Prerađivačka industrija", što iznosi 87,5% ukupnog uvoza.

Prema SMTK, najveće učešće u izvozu za isti period ostvareno je u sektoru 6 "Industrijski proizvodi, razvrstani uglavnom po vrsti sirovina" sa vrijednošću 280.309 hilj. KM, što je 29,3% ukupnog izvoza.

Najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru 6 "Industrijski proizvodi, razvrstani uglavnom po vrsti sirovina" sa vrijednošću 363.545 hilj. KM, što je 24,1% ukupnog uvoza.

Prema BEC-u, najveća vrijednost izvoza u periodu I - II 2015. godine ostvarena je u kategoriji 2 "Industrijski materijali" u vrijednosti 498.581 hilj. KM, što iznosi 52,1% ukupnog izvoza.

Najveća vrijednost u uvozu ostvarena je u kategoriji 2 "Industrijski materijali" u vrijednosti 511.108 hilj. KM, što iznosi 33,9% ukupnog uvoza.

U periodu I - II 2015. godine tri najveće zemlje u uvozu su:

- Njemačka sa 180.409 hilj./tis. KM ili 18,8% ukupnog izvoza,
- Italija sa 121.638 hilj./tis. KM ili 12,7% i
- Hrvatska sa 106.016 hilj./tis. KM ili 11,1% ukupnog izvoza.

Izvoz u sve ostale zemlje iznosi 549.235 hilj. KM ili 57,4% ukupnog izvoza.

U istom periodu tri najveće zemlje u uvozu su:

- Njemačka sa 192.129 hilj. KM ili 12,7% ukupnog uvoza,
- Hrvatska sa 182.312 hilj./tis. KM ili 12,1% i
- Italija sa 153.421 hilj./tis. KM ili 10,2% ukupnog uvoza.

Uvoz iz svih ostalih zemalja iznosi 979.769 hilj./tis. KM ili 65,0% ukupnog uvoza.

Posmatrano po statističkim procedurama, što se tiče izvoza na prvom mjestu je redovan izvoz s učešćem 67,0% od ukupnog izvoza, a kad je u pitanju uvoz najveće učešće ostvareno je po proceduri "redovan uvoz" što je 87,3% od ukupne vrijednosti uvoza.

Uvoz Federacije BiH u periodu I - II 2015. godine iznosio je 1.507.631 hilj.

U slijedećoj tabeli dat je detaljan prikaz stanja izvoza i uvoza u FBiH za 2014. godinu, kao i pokrivenost uvoza izvozom i trgovinski bilans.

	IZVOZ EXPORTS			UVOZ IMPORTS			Trgovinski bilans u hilj./tis. KM <i>Balance of Trade in thousands of KM</i>	Pokrivenost uvoza izvozom u procentima <i>The Cover of imports by exports in percent</i>
	000 KM	Lančani indeksi <i>Chain indices</i>	Struktura u % <i>Structure in %</i>	000 KM	Lančani indeksi <i>Chain indices</i>	Struktura u % <i>Structure in %</i>		
Ukupno <i>Total</i>	5.778.901	-	100,0	10.353.991	-	100,0	-4.575.090	55,8
I	446.533	-	7,7	703.842	-	6,8	-257.309	63,4
II	448.801	100,5	7,8	794.574	112,9	7,7	-345.773	56,5
III	488.558	108,9	8,5	874.375	110,0	8,4	-385.817	55,9
IV	497.026	101,7	8,6	908.995	104,0	8,8	-411.969	54,7
V	432.162	86,9	7,5	852.691	93,8	8,2	-420.529	50,7
VI	493.560	114,2	8,5	834.898	97,9	8,1	-341.338	59,1
VII	517.483	104,8	9,0	930.386	111,4	9,0	-412.903	55,6
VIII	420.555	81,3	7,3	843.900	90,7	8,2	-423.345	49,8
IX	531.358	126,3	9,2	930.312	110,2	9,0	-398.954	57,1
X	514.475	96,8	8,9	943.320	101,4	9,1	-428.845	54,5
XI	487.556	94,8	8,4	851.669	90,3	8,2	-364.113	57,2
XII	500.834	102,7	8,7	885.029	103,9	8,5	-384.195	56,6

Slika 15. Izvoz i uvoz po mjesecima tokom 2014. godine

Na kraju 2014. godine u FBiH **ukupan broj zaposlenih** je bio 438.593, što je u odnosu na kraj 2013. godine veća za 0,50%. Nezaposlena lica na kraju decembra 2014. je bilo 391.427.

Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj evidenciji u mjesecu februaru 2015. godine na području Federacije BiH je 445.970 osoba, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,04% u odnosu na januar 2015.godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2014. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 0,5%.

Krajem februara 2015.godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 393.787 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje za 1.346 lica ili 0,3% u odnosu na januar 2015. godine.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u februaru 2015.godine bila je:

- VSS 25.843 ili 6,5%,
- VŠS 5.430 ili 1,4%,
- SSS 102.269 ili 25,9 %,
- VKV 1.930 ili 0,5%,
- KV 134.933 ili 34,3 %,
- NKV 114.848 ili 29,2 %,
- PKV 7.849 ili 2,0% i
- NSS 685 ili 0,2%.

Učešće stručnih osoba u ukupnom broju registriranih nezaposlenih je 270.405 ili 68,7%, a nestručnih 123.382 ili 31,3%.

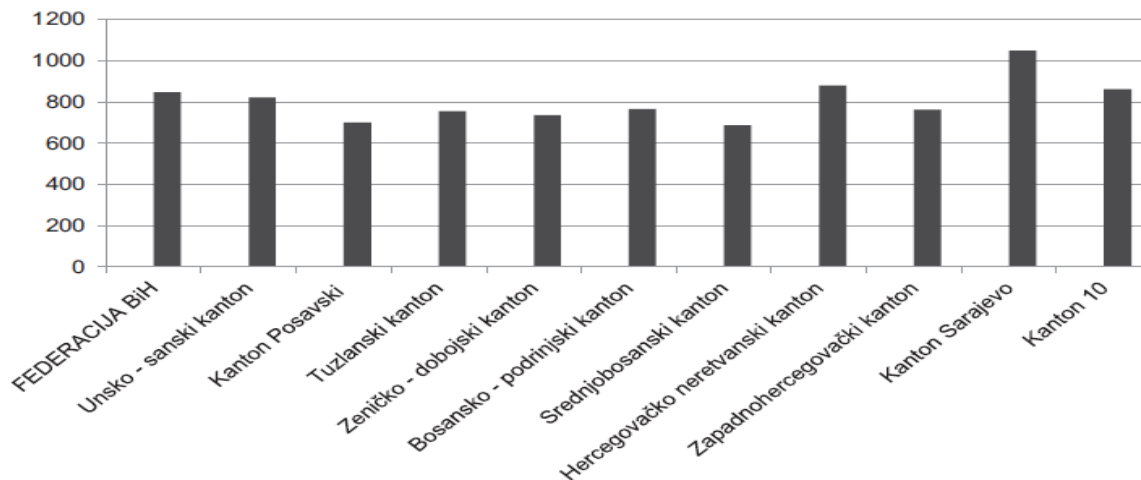
Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za decembar 2014.godine, u Federaciji BiH, iznosi 847 KM, i nominalno je viša za 3,0%, a realno za 3,9%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za decembar 2014. godine, nominalno je viša za 0,2%, a realno za 0,4%.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za decembar 2014. godine, u Federaciji BiH, iznosi 1.295 KM, i nominalno je viša za 3,2%, a realno za 4,0%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, prosječna mjesečna isplaćena bruto-plaća po zaposlenom za decembar 2014. godine, nominalno je viša za 0,3%, a realno za 0,5%.

U slijedećoj tabeli dat je detaljan prikaz stanja zaposlenih, nezaposlenih, bruto i neto plaće za 2014. godinu u FBiH po mjesecima, kao i prosjek za 2009., 2010., 2011., 2012 i 2013. godinu.

	Neto plaća u KM <i>Net wage in KM</i>	Bruto plaća u KM <i>Gross wage in KM</i>	Zaposleni <i>Employment</i>	Nezaposleni <i>Unemployment</i>
☉ 2009	792	1.204	437.501	347.146
☉ 2010	804	1.223	438.949	360.512
☉ 2011	819	1.248	440.747	367.515
☉ 2012	830	1.266	437.331	377.957
☉ 2013	835	1.275	435.113	388.704
2014. I	850	1.298	436.410	394.856
II	822	1.255	438.011	394.350
III	831	1.268	439.496	391.838
IV	836	1.277	442.111	388.408
V	835	1.275	443.155	386.801
VI	827	1.262	443.752	387.405
VII	840	1.282	444.506	389.861
VIII	826	1.260	444.597	394.168
IX	824	1.258	446.417	391.856
X	838	1.281	448.001	392.646
XI	822	1.255	447.873	392.675

Slika 16. Stanja zaposlenih, nezaposlenih, bruto i neto plaće u FBiH

Slika 17. Neto plaće po kantonima u KM, decembar 2014. godine

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za januar 2015.godine, u Federaciji BiH, iznosi 834 KM, i nominalno je niža za 1,5%, a realno za 1,3%, u odnosu na prethodni mjesec.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za januar 2015. godine, nominalno je niža za 1,9%, a realno za 1,2%.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto-plaća po zaposlenom za januar 2015. godine, u Federaciji BiH, iznosi 1.275 KM, i nominalno je niža za 1,5%, a realno za 1,3%, u odnosu na prethodni mjesec.

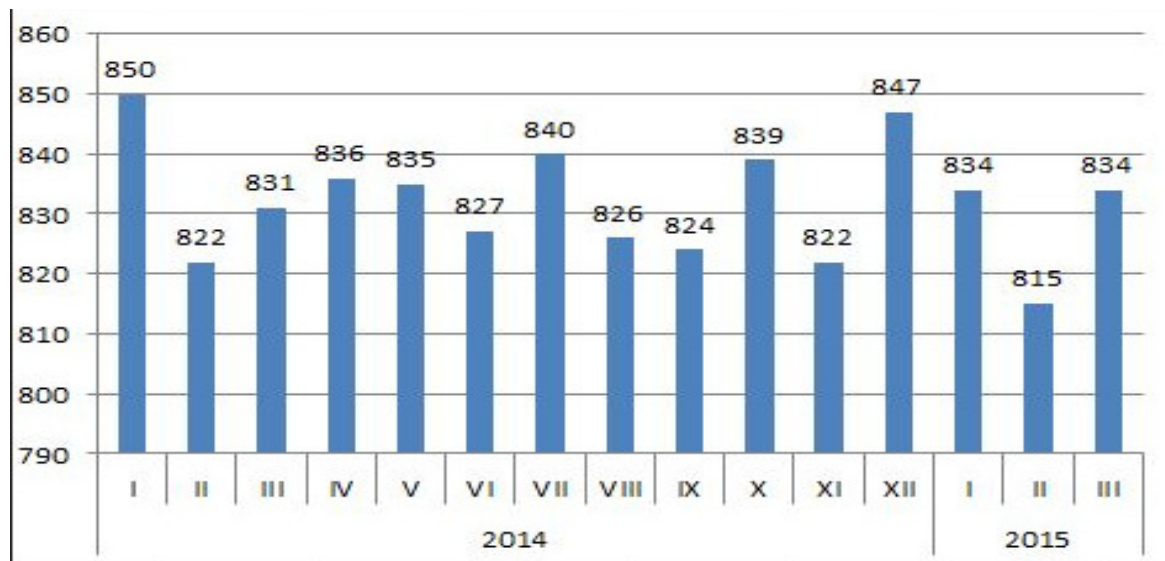
U odnosu na isti mjesec prethodne godine, prosječna mjesečna isplaćena bruto-plaća po zaposlenom za januar 2015. godine, nominalno je niža za 1,8%, a realno za 1,1%.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za februar 2015. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 815 KM. U toku mjeseca februara 2015. godine došlo je do smanjenja prosječne mjesečne isplaćene neto plaće za 2,3% u odnosu na januar 2015. godine .

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za februar 2015. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.244 KM.,

U periodu XII 2014 – II 2015. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 832 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do smanjenja prosječne mjesečne isplaćene neto plaće za 0,8%.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za mart 2015.godine, u Federaciji BiH, iznosi 834 KM, i nominalno je viša za 2,3%, a realno za 1,7%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za mart 2015. godine, nominalno je viša za 0,4%, a realno za 0,1%.

Slika 18. Prosječna neto plaća u Federaciji BiH

ZE-DO Kanton ⁶

Prema procijeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja za 2014. godinu, GDP (bruto domaći proizvod) u Federaciji BiH iznosi 17.160 mil KM (uključena neregistrirana ekonomija – NOE). U 2014. godini procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi 7.334 KM, dok u Zeničko dobojskom kantonu iznosi 6.125 KM ili 83,5% od prosjeka Federacije. U **Zeničko – dobojskom kantonu procjenjuje se da je ostvaren GDP** u iznosu od 2.436 mil KM.

Općina	Stanovništvo	GDP - u hilj. KM	GDP po glavi stanov. u KM	GDP po glavi stanov. u KM FBiH = 100
Breza	13.787	102.959	7.468	101,7
Doboj - Jug	4.939	17.159	3.474	47,3
Kakanj	43.066	326.037	7.571	103,1
Maglaj	23.267	85.799	3.688	50,2
Olovo	11.546	68.640	5.945	81,0
Tešanj	48.629	205.918	4.234	57,7
Usora	6.839	17.159	2.509	34,2
Vareš	9.877	120.119	12.161	165,6
Visoko	40.156	274.557	6.837	93,1
Zavidovići	37.614	188.758	5.018	68,3
Zenica	127.034	960.950	7.565	103,0
Žepče	31.059	68.640	2.210	30,1
Z D K	397.813	2.436.695	6.125	83,4

Slika 19. Bruto domaći proizvod u Zeničko-dobojskom kantonu

U Federaciji BiH u 2014. godini ostvaren je **izvoz** u ukupnom iznosu od 5.779 mil KM ili 4,4% više u odnosu na 2013. godinu, dok je u ZDK iznosio 1.668 mil KM i učestvuje u ukupnom izvozu sa 28,86%

U 2014. godini ostvaren je **uvoz** u Federaciji BiH u ukupnom iznosu od 10.353 mil KM ili 5,3% više u odnosu na prethodnu godinu, dok je u ZDK iznosio 1.614 mil KM, i njegovo učešće u uvozu iznosi 15,58%.

Pokrivenost uvoza izvozom u FBiH u 2014. godini iznosila je 55,08% i manju je u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 0,5%, a u **ZDK** iznosi 103,37% i takođe je manja za 4,13%.

⁶ Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima 2014. godini

Naziv općine	UVOZ U hilj. KM	Učešće u uvozu u %	IZVOZ U hilj. KM	Učešće u izvozu u %	Pokrivenost uvoza izvozom u %	Saldo robne razmjene u KM
Breza	39.157	0,38	7.694	0,13	19,65	-31.463
Doboj - Jug	47.294	0,46	10.584	0,18	22,38	-36.710
Kakanj	117.957	1,14	13.369	0,23	11,33	-104.588
Maglaj	53.141	0,51	127.046	2,20	239,07	73.905
Olovo	27.208	0,26	29.650	0,51	108,98	2.442
Tešanj	310.373	3,00	352.873	6,11	113,69	42.500
Usora	12.372	0,12	14.793	0,26	119,57	2.421
Vareš	3.355	0,03	8.046	0,14	239,82	4.691
Visoko	558.508	5,39	522.139	9,04	93,49	-36.369
Zavidovići	23.053	0,22	40.347	0,70	175,02	17.294
Zenica	345.553	3,34	477.222	8,26	138,10	131.669
Žepče	75.605	0,73	64.147	1,11	84,84	-11.458
Z D K	1.613.576	15,58	1.667.910	28,86	103,37	54.334

Slika 20. Uvoz i izvoz Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godinu

Naziv općine	IZVOZ + UVOZ u KM	BROJ stanovnika	UVOZ po glavi stanov. u KM	IZVOZ po glavi stanov. u KM	UVOZ + IZVOZ po glavi stano. u KM
Breza	46.851	13.787	2.840	558	3.398
Doboj - Jug	57.878	4.939	9.576	2.143	11.719
Kakanj	131.326	43.066	2.739	310	3.049
Maglaj	180.187	23.267	2.284	5.460	7.744
Olovo	56.858	11.546	2.356	2.568	4.924
Tešanj	663.246	48.629	6.382	7.256	13.639
Usora	27.165	6.839	1.809	2.163	3.972
Vareš	11.401	9.877	340	815	1.154
Visoko	1.080.647	40.156	13.908	13.003	26.911
Zavidovići	63.400	37.614	613	1.073	1.686
Zenica	822.775	127.034	2.720	3.757	6.477
Žepče	139.752	31.059	2.434	2.065	4.500
Z D K	3.281.486	397.813	4.056	4.193	8.249

Slika 21. Uvoz i izvoz po glavi stanovnika u KM

Broj zaposlenih u ZDK u 2014. godini iznosio 69.668 što je u odnosu na prethodnu godinu veće za 1.114 ili 1,96%.

Registrovana nezaposlenost u ZDK sa stanjem na dan 31.12.2014. godinu iznosi je 70.462 lica koja traže zaposlenje, što je manje za 316 ili 0,45%.

Općina	Stanovništvo	Broj zaposl. ¹	Radno sposobno stanovn.	Aktivno stanovn.	Stepen zaposlenosti u % ²		
					Stanov. ³	Radno sposobno stanovn. ⁴	Aktivno stanovn. ⁵
Breza	13.787	2.934	9.663	4.916	21,3	30,4	59,7
Doboj - Jug	4.939	959	3.564	1.971	19,4	26,9	48,7
Kakanj	43.066	6.768	30.801	13.786	15,7	22,0	49,1
Maglaj	23.267	3.621	16.039	8.762	15,6	22,6	41,3
Olovo	11.546	1.771	7.857	3.735	15,3	22,5	47,4
Tešanj	48.629	10.078	35.490	17.930	20,7	28,4	56,2
Usora	6.839	723	4.708	1.715	10,6	15,4	42,2
Vareš	9.877	1.320	6.359	2.633	13,4	20,8	50,1
Visoko	40.156	8.581	28.026	16.404	21,4	30,6	52,3
Zavidovići	37.614	3.642	26.440	11.046	9,7	13,8	33,0
Zenica	127.034	24.694	87.892	47.664	19,4	28,1	51,8
Žepče	31.059	4.577	21.750	9.568	14,7	21,0	47,8
Z D K	397.813	69.668	278.589	140.130	17,5	25,0	49,7

Slika 22. Stepen zaposlenosti u Zeničko-dobojski kanton

Općina	Nezaposleni	Broj zaposl. ¹	Aktivno stanovništvo	Radno aktivno stanovništvo	Stepen ² nezaposl. u %	Stepen ³ nezaposl. u %
Breza	1.982	2.934	4.916	9.663	20,5	40,3
Doboj - Jug	1.012	959	1.971	3.564	28,4	51,3
Kakanj	7.018	6.768	13.786	30.801	22,8	50,9
Maglaj	5.141	3.621	8.762	16.039	32,1	58,7
Olovo	1.964	1.771	3.735	7.857	25,0	52,6
Tešanj	7.852	10.078	17.930	35.490	22,1	43,8
Usora	992	723	1.715	4.708	21,1	57,8
Vareš	1.313	1.320	2.633	6.359	20,6	49,9
Visoko	7.823	8.581	16.404	28.026	27,9	47,7
Zavidovići	7.404	3.642	11.046	26.440	28,0	67,0
Zenica	22.970	24.694	47.664	87.892	26,1	48,2
Žepče	4.991	4.577	9.568	21.750	22,9	52,2
Z D K	70.462	69.668	140.130	278.589	25,3	50,3

Slika 23. Stepen nezaposlenosti u Zeničko-dobojski kanton

	Broj zaposlenih				Prosječna neto plaća u KM				Prosječna bruto plaća u KM			
	ϕ 2014	II 2015	Index II 2015 ϕ 2014	Index II 2015 I 2015	ϕ 2014	II 2015	Index II 2015 ϕ 2014	Index II 2015 I 2015	ϕ 2014	II 2015	Index II 2015 ϕ 2014	Index II 2015 I 2015
UKUPNO	69.668	70.296	100,9	100,0	725	707	97,5	97,2	1.097	1.069	97,4	97,0
Breza	2.934	2.874	98,0	99,7	845	845	100,0	99,1	1.284	1.284	100,0	99,0
Doboj-Jug	959	978	102,0	99,2	539	525	97,4	97,6	806	786	97,5	97,5
Kakanj	6.768	6.736	99,5	100,0	980	976	99,6	97,4	1.491	1.480	99,3	96,9
Maglaj	3.621	3.926	108,4	100,7	651	650	99,8	101,4	979	982	100,3	101,9
Olovo	1.771	1.839	103,8	100,4	602	573	95,2	95,7	902	857	95,0	95,5
Tešanj	10.078	10.462	103,8	100,0	571	546	95,6	97,5	858	821	95,7	97,5
Usora	723	733	101,4	100,7	730	735	100,7	98,4	1.111	1.117	100,5	98,2
Vareš	1.320	1.264	95,8	98,0	687	685	99,7	100,1	1.037	1.033	99,6	100,1
Visoko	8.581	8.319	96,9	100,0	532	543	102,1	100,7	799	812	101,6	100,2
Zavidovići	3.642	3.745	102,8	102,3	630	602	95,6	96,3	949	905	95,4	95,8
Grand Zenica	24.694	24.287	98,4	99,8	834	813	97,5	95,4	1.268	1.239	97,7	95,3
Žepče	4.577	5.133	112,1	99,4	559	528	94,5	98,7	828	776	93,7	98,6

Slika 24. Broj zaposlenih, prosječna neto plaća u KM i prosječna bruto plaća u KM

Broj registrovanih preduzeća na području Zeničko-dobojskog kantona ukupno iznosi 16.319 i sastoji se od:

- Pravnih lica 6.085,
- Podružnica u sastavu pravnih lica 3.952,
- Fizičkih lica 6.282.

Općina	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		UKUPNO	Pravna lica	Podružnice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici	
Breza	13.787	587	211	155	221	42,6
Doboj - Jug	4.939	360	141	90	129	72,9
Kakanj	43.066	1.354	473	310	571	31,4
Maglaj	23.267	860	327	201	332	37,0
Olovo	11.546	406	166	105	135	35,2
Tešanj	48.629	2.123	843	460	820	43,7
Usora	6.839	289	156	59	74	42,3
Vareš	9.877	490	170	121	199	49,6
Visoko	40.156	2.491	777	497	1.217	62,0
Zavidovići	37.614	1.068	414	290	364	28,4
Zenica	127.034	5.077	1.897	1.313	1.867	40,0
Žepče	31.059	1.214	510	351	353	39,1
Z D K	397.813	16.319	6.085	3.952	6.282	41,0

Slika 25. Broj preduzeća u Zeničko-dobojskom kantonu

U Federaciji BiH u 2014. godini **prosječna mjesečna neto plaća** iznosila je 833 KM ili 0,2% manja u odnosu na prethodnu godinu, dok je u ZDK prosječna plaća iznosila je 731 KM što je manje za 0,82% u odnosu na 2013. godini i što je 87,0% u odnosu na prosjek FBiH.

Općina	Prosječna neto plaća u KM	FBIH = 100
Breza	845	101,4
Doboj - Jug	539	64,7
Kakanj	980	117,6
Maglaj	651	78,2
Olovo	602	72,3
Tešanj	571	68,5
Usora	730	87,6
Vareš	687	82,5
Visoko	532	63,9
Zavidovići	630	75,6
Zenica	834	100,1
Žepče	559	67,1
Z D K	725	87,0

Slika 26 . Prosječna neto plaća u KM za 2014. godinu

Općina Maglaj ⁷

Općina Maglaj ima površinu od cca 252 km², gdje u 40 naseljenom mjestu živi cca 24.980 stanovnika, a trenutno aktivno prisutnog stanovništva je 23.267 što je za cca 16.274 stanovnika manje u odnosu na popis iz 1991. godine kada je u Općini Maglaj živjelo 39.553 stanovnika.

Od ukupnog broja stanovnika, zaposleno je 3.621 od 16.039 radno sposobna stanovnika, što je u procentima 14,50% u odnosu na ukupno stanovništvo, 22,58% u odnosu na radno sposobno stanovništvo, odnosno 41,33% u odnosu na aktivno stanovništvo. **Nezaposlenih** je 5.141 stanovnika odnosno 61,40% u odnosu na aktivno stanovništvo (zaposlenih - 3.434 i nezaposlenih -5., čine radno aktivno stanovništvo – 8.888).

Prosječna neto plata u Općini Maglaj u 2014. godini je bila 651,00 KM što je 78,20% prosječne neto plate u FBiH.

Općina Maglaj je u 2014. godini ostvarila **uvoz** od 53.141.000 KM, što čini učešće u ukupnom uvozu kantona 0,51%, a za isti period je **izvezeno** 127.046.000 KM ili 2,20% ukupnog učešća u izvozu. **Pokrivenost uvoza izvozom** Općine Maglaj je 239,07%.

Bruto domaći proizvod za 2014. godinu u Općini Maglaj je iznosio 85.799.000 KM što je 3.688 KM po glavi stanovnika. GDP po glavi stanovnika Općine Maglaj je 50,20% GDP-a po glavi stanovnika u FBiH.

Na osnovu prethodno izloženog i na osnovu pokazatelja:

- stepen zaposlenosti stanovništva,
- stepen nezaposlenosti stanovništva,
- broj učenika osnovnih i srednjih škola na 1000 stanovnika,
- procjenjeni bruto domaći proizvod (GDP) po općinama po glavi stanovnika i
- odsutno stanovništvo u odnosu na popis iz 1991. godine, dobijen je zbirni indeks razvijenosti općina u FBiH, te je na osnovu toga indeksa izvršeno rangiranje razvijenosti lokalnih zajednica pri čemu su se koristile dvije granične vrijednosti:
  1. Izrazito su nerazvijene općine koje imaju indekse razvijenosti ispod 50% prosjeka Federacije BiH,
  2. Nedovoljno su razvijene općine koje imaju indeks razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Federacije BiH.

Prema ovim podacima Općina Maglaj spada u red izrazito nerazvijenih općina u FBiH sa indeksom - Maglaj (47,9), sa još općinama Teočak (49,3) Vareš (47,0), Jajce (45,8), Odžak (43,6), Donji Vakuf (40,1), Drvar (40,0), Ključ (36,1), Bosanski Petrovac (36,1), Dom. Šamac (19,3), Foča (15,2), Pale (14,3), Glamoč (10,3), B.Grahovo(8,9), Dobretići (-53,3).

U nedovoljno razvijene općine spadaju slijedeće: Bugojno (68,7), Gornji Vakuf (67,4), Olovo (66,8), Ilijaš (65,1), Stolac (64,1), Konjic (63,4), Sanski Most (62,4), Sapna (61,7), Kupres (60,1), Prozor (57,1), Trnovo (56,9), Bos.Krupa (56,7), Zavidovići (51,8), Ravno (51,8).

---

⁷ Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2014. godini, april 2015. godine.

RANG RAZVIJENOSTI FEDERACIJE BIH PO OPĆINAMA U 2014. GODINI

Općine	Stepen zaposlenosti u %	Stepen nezaposlenosti u %	Broj učenika (osn+ sred) na 1000 stanovnika	GDP po glavi stanovnika	Index odsutnosti stanovništva	Federacija BiH = 100					Indeks razvijenosti
						Stepen zaposlenosti	Stepen nezaposlenosti	Broj učenika na 1000 stanovnika	GDP/ po glavi stanovnika	Odsut. Stanovništvo	
Breza	21,3	40,3	130	7.468	-20,4	112,0	114,0	104,6	101,7	66,7	99,8
Doboj – Jug	19,4	51,3	84	3.474	2,7	102,2	90,5	67,1	47,3	217,7	105,0
Kakanj	15,7	50,9	123	7.571	-23,0	82,7	91,5	99,1	103,1	49,4	85,1
Maglaj	15,6	58,7	127	3.688	-41,2	81,9	74,9	101,7	50,2	-69,3	47,9
Olovo	15,3	52,6	110	5.945	-31,2	80,7	87,9	88,3	81,0	-4,0	66,8
Tešanj	20,7	43,8	141	4.234	11,2	109,1	106,6	113,4	57,7	273,5	132,1
Usora	10,6	57,8	107	2.509	-5,9	55,6	76,7	85,5	34,2	161,2	82,6
Vareš	13,4	49,9	85	12.161	-55,5	70,3	93,7	68,5	165,6	163,1	47,0
Visoko	21,4	47,7	144	6.837	-13,0	112,5	98,3	115,3	93,1	114,9	106,8
Zavidovići	9,7	67,0	133	5.018	-34,2	51,0	57,1	106,3	68,3	-23,7	51,8
Zenica	19,4	48,2	122	7.565	-12,7	102,3	97,2	97,9	103,0	116,9	103,5
Žepče	14,7	52,2	140	2.210	35,2	77,6	88,8	112,7	30,1	430,5	147,9
Z D K	17,5	50,3	128	6.125	-17,0	92,2	92,8	102,5	83,4	88,7	91,9

Slika 27. Nivo razvijenosti Zeničko-dobojskog kantona u odnosu na Federaciju BiH

CILJEVI I PRIORITETI OPĆINE MAGLAJ U RAZDOBLJU 2016-2018.

Strategijom programa Općine Maglaj za razdoblje 2016-2018. osigurava se kontinuitet provedbe strateških ciljeva utvrđenih Strategijom za razdoblje 2012.-2020.

Strategija programa Općine Maglaj za razdoblje 2016-2018. obuhvatila je planove svih resora: od zdravstva, sistema socijalnih pomoći, boračko invalidske zaštite, prometa i prometne infrastrukture, nauke kulture, sporta, obrazovanja, civilne zaštite, zaštite prirode, okoliša i ostalih. Objedinjujući ih na jednom mjestu, Strategija je pridonijela boljoj koordinaciji u procesu odlučivanja o ključnim pitanjima ne samo pojedinog resora, već na nivou same Vlade, odnosno Općinskog načelnika.

Ključni ciljevi na nivou Općine Maglaj ostvarit će se kroz realizaciju slijedećih programa Sektora Ekonomskog razvoja:

- razvoj sektora malih i srednjih privrednih društava,
- izgradnje industrijskih zona i povećanje investicija,
- podrške razvoju poljoprivrede i proizvodnji zdrave hrane,
- podrške razvoju turizma i uslova za aktiviranje turističkih zajednica.

Strategija je obuhvatila i operativne programe koji se finansiraju iz sredstava pretprijetnih programa Europske unije, ali i ukazala na početak korištenja drugih fondova. Strategijom se želi naglasiti da su sredstva dobivena iz fondova Europske unije i programi koji se iz istih finansiraju sastavni dio općinskog budžeta - proračuna. U narednom razdoblju ta će sredstva

imati sve značajniji udio u finansiranju javnih potreba zbog čega ih trebamo promatrati komplementarno s onim dijelom koji se finansira iz izvornih budžetskih-proračunskih prihoda. Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih općinskih organa za razdoblje 2016-2018., odnosno Strategija u cijelosti će biti povezani s budžetom-proračunom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju općinskim službama i drugim korisnicima budžeta – proračuna predstavljaju sponu između strateških prioriteta i budžeta - proračuna, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih - proračunskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritetnim područjima.

Strateški ciljevi obuhvaćeni Strategijom programa Općine Maglaj za razdoblje 2016.-2018. jesu:

- Animiranje i privlačenje novih investitora koristeći reputaciju postojećih uspješnih investicija i industrijske tradicije na području Općine Maglaj;
- Nastavak ekonomskog i društvenog razvoja sela obzirom na brojnost ruralnog stanovništva i značajne, neiskorištene poljoprivredne i druge mogućnosti;
- Dalje unapređenje kvalitete života u smislu komunalne, obrazovne i zdravstvene infrastrukture i zaštite životne sredine na području Općine Maglaj;
- Razvoj i aktiviranje preduzetničkog duha lokalnog stanovništva;
- Razvijanje imidža i brendiranje imena Maglaja, tipičnim maglajskim proizvodima i događajima;
- Kontinuirano usavršavanje rada općinske administracije, koje podrazumijeva visok stepen efikasnosti i kvaliteta, te preuzimanje vodeće uloge u pokretanju razvojnih inicijativa.

Makroekonomska i privredna stabilnost

Makroekonomska i privredna stabilnost ostvarit će se sveobuhvatnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unaprjeđenje budžetskih - proračunskih procesa, jačanje sistema unutarnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te razvojem makroekonomske statistike. Pravedno i sveobuhvatno prikupljanje fiskalnih prihoda takođe će pridonijeti stabilnosti javnih finansija, a prvenstveno će biti usmjereno na poboljšanje kvalitete pružanja usluga poreznim obveznicima.

Od iznimne će važnosti biti jačanje kapaciteta za korištenje fondova Europske unije, te je cilj u predstojećem razdoblju u što većoj mjeri iskoristiti dodijeljena sredstva što će se ostvariti uspostavljanjem i dobivanjem dozvole za rad svih institucija predviđenih u provedbi IPA i budućih fondova Europske unije, kvalitetnom pripremom projekata u iznosu iznad dodijeljenih alokacija, sveobuhvatnom implementacijom projekata i kvalitetnim finansijskim upravljanjem, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Europske unije, kao i sistemskom i koordiniranom edukacijom o korištenju sredstava tijela Europske unije uključenih u sistem upravljanja i ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Optimalno okruženje za razvoj konkurentne privrede

Ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području Općine Maglaj. Stoga će se poduzeti mjere za jačanje konkurentne sposobnosti privrednih subjekata, koje uključuju restrukturiranje i razvoj pojedinih grana industrije, podršku razvoju malog i srednjeg biznisa, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima Općine Maglaj i provođenje inspekcijskih nadzora. Od velike važnosti za konkurentnost privrede na području općine Maglaj je i razvijeniije, konkurentnije i fleksibilnije tržište rada čije će se funkcioniranje omogućiti kroz provođenje aktivnih mjera politike tržišta rada, razvoj institucija tržišta rada, otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te kroz otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti koje su u vezi s radom i prijavljivanja radnika na obvezno penziono i zdravstveno osiguranje.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stupnju povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvariti će se uspostavom kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspekcijskih nadzora u području zaštite privrednih interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa putem jačanja konkurentnosti i održivosti energetskog sistema, npr. kroz podršku projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (Fotonaponske elektrane-solarne elektrane, MHE i vjetroelektrane) uklopljenih u lokalnu infrastrukturu (jedan od projekata Sektora 1-Ekonomski razvoj Strategije Općine Maglaj za period 2012-2020.godine) i stvaranje preduslova za njihovu realizaciju, što je ujedno i temeljni zadatak u nastupajućem periodu. Nadalje, radit će se na uspostavi registra eksploatacijskih polja svih prirodnih resursa (kamenolomi, rudnici uglja i dr.), saniranju i privođenju konačnoj namjeni neaktivnih i napuštenih (nesaniranih) eksploatacijskih polja, sprječavanju nelegalne eksploatacije prirodnih resursa.

Poseban akcenat strategijom, a u cilju stvaranja bolje socio-ekonomske situacije u Općini Maglaj će se staviti na:

- Jačanje vladavine prava,
- Poticanje znanja i kulture,
- Razvoj turizma,
- Ravnomjeran lokalni razvoj Općine Maglaj,
- Jačanje socijalne pravednosti,
- Pozicioniranje Općine Maglaj kao jedne od turističkih destinacija u BiH,
- Konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni sektor,
- Zaštita okoliša i prostorni razvoj.

Budžetska 2016. i naredne dvije godine, tj. 2017.-2018. mora biti obilježen poduzimanjem aktivnosti u vezi sa sanacijom posljedica izazvanih prirodnom nepogodama (poplava i klizišta), kako u dijelu privrede, tako i kod većine građana sa područja općine Maglaj koji su bili obuhvaćeni ovim prirodnim nepogodama.

Trenutna situacija dovela je općinu Maglaj u poziciju da će prioriteti finansiranja biti usmjereni, uglavnom na sanaciju posljedica od elementarnih nepogoda i da će strateški ciljevi i Strategija programa iz strategije općine Maglaj za period 2012. – 2020. doći u pitanje sa aspekta finansiranja istih.

POLITIKA PRIHODA U 2016. GODINI

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2016. godini će se planirati u skladu sa nezvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), kao i daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, te primjenom člana 21. Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Maglaj, u 2016. godini, osim što se temeljila na evidentiranom prilivu za period januar - maj 2015. godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa, zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

U prognoziranju prihoda značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i kao što je već naznačeno, oslanja se na nezvanične projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Maglaj u raspodjeli na nivou FBiH (Uputstvo koje se donosi za svaku budžetsku godinu i u 2015. godini iznosi 1,023% i predstavljaju smanjenje od 0,07%), iz jednostavnog razloga što indirektni porezi u strukturi ukupnih prihoda Općine Maglaj, izuzimajući tekuće i kapitalne potpore učestvuju sa cca 50 %.

Projekcija, također, mora obuhvatiti i realne kvantifikacije direktnih prihoda, posebno sa aspekta novih odnosa u raspodjeli istih sa kantonima, što je definisano izmjenjenim odredbama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, a prema kojim jedinicama lokalne samouprave pripada 34,46%, a kantonima 65,54% od prihoda po osnovu poreza na dohodak, izuzimajući sarajevski kanton.

Prihodi od indirektnih poreza u Općini Maglaj su predstavljeni prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Maglaj shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za puteve ZE-DO Kantona, kao budžetskom korisniku, odnosno pripadajućem dijelu Općine Maglaj (42% općinama, a 58% kantonu).

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2016. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom.

Struktura i kretanje osnovnih potkategorija, glavnih grupa i nekih analitičkih prihoda budžeta Općine Maglaj za period 2016-2018. godinu

Prilog: Tabela 5.

Rb	Naziv prihoda	Vrsta prihoda	Izvršenje budžeta 2014.	Plan 2015.	Projekcija budžeta 2016.	Projekcija budžeta 2017.	Projekcija budžeta 2018.
1	2	3	4	5	6	7	8
	Porezni prihodi, neporezni prihodi i primici i finansiranje (1.+2.+3.)		8.263	9.663	5.868	6.161	6.434
	Porezni prihodi		3.032	3.319	3.268	3.307	3.478
	Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	711000	8	13	10	12	14
	Porez na plaću i radnu snagu	713000	4	5	6	8	8
	Porez na imovinu	714000	419	457	420	435	460
	Domaći porezi na dobra i usluge	715000	0	0	0	0	0
	Porez na dohodak	716100	516	624	570	595	600
	Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta	717131	161	170	185	195	220
	Prihodi od indirektnih poreza FMF	717141	1.924	2.050	2.077	2.062	2.176
	Neporezni prihodi i primici i finansiranje (1.+2.+3.)		5.231	6.344	2.600	2.854	2.956
1	Neporezni prihodi (1.+2.+3.+4.+5.)		5.113	6.244	2.400	2.604	2.706
	Neporezni prihodi (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.+1.6.+1.7.+1.8.+1.9)	721000	28	49	40	40	40
1.1.	Prihod od finansijske i nematerijalne imovine	721110	0	0	0	0	0
1.2.	Prihod od zemljišne rente i iznajmljivanja	721120	15	35	22	22	22
1.3.	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	721210	0	1	1	1	1
1.4.	Ostali prihodi od imovine	721230	13	13	17	17	17
1.5.	Kamate primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721310	0	0	0	0	0
1.6.	Kamate primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721320	0	0	0	0	0
1.7.	Naknade primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721410	0	0	0	0	0
1.8.	Naknade primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721420	0	0	0	0	0
1.9.	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	721510	0	0	0	0	0
1	Administrativne takse	722100	53	65	76	76	75
2	Komunalne takse	722300	296	300	320	320	320

3	Ostale budžetske naknade	722400	393	916	630	650	650
4	Posebne naknade i takse	722500	262	284	288	320	335
5	Prihodi od pružanja usluga budžetskih korisnika	722600	69	105	75	83	90
6	Prihodi od neplaniranih uplata	722700	5	20	8	12	16
7	Tekuće potpore	730000	3.526	4.427	830	970	1.030
4.1.	Tekuće potpore iz inostranstva	731110	259	100	0	0	0
4.2.	Od ostalih nivoa vlasti	732110	3.267	4.327	830	970	1.030
4.2.1.	Primljeni grantovi od države	732111	0	0	0	0	0
4.2.2.	Primljeni grantovi od Federacije	732112	1.897	2.999	150	270	290
4.2.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	732113	0	0	0	0	0
4.2.4.	Primljeni grantovi od kantona	732114	1.270	1.308	680	700	740
4.2.5.	Primljeni grantovi od gradova	732115	0	0	0	0	0
4.2.6.	Primljeni grantovi od općina	732116	100	10	0	0	0
4.2.7.	Primljeni grantovi od ostalih	732119	0	10	0	0	0
5.	Kapitalni transferi	740000		70	120	120	140
5.1.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	742000		70	120	120	140
5.2.	Kapitalni transferi od Federacije	742112		70	70	70	80
5.3.	Kapitalni transferi od Kantona	742114		0	50	50	60
8	Ostali prihodi koji nisu obuhvaćeni navedenim kontima		481	8	13	13	10
2	PRIMICI		118	100	200	250	250
	Primici (2.1.-2.8.)		118	100	200	250	250
2.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	811110	22	100	200	250	250
2.2.	Primici od privatizacije	811120	0	0	0	0	0
2.3.	Kapitalni grantovi od nevladinih izvora	811300	0	0	0	0	0
2.4.	Kapitalni grantovi od nevladinih izvora	811300	0	0	0	0	0
2.5.	Ostali kapitalni primici	811900	0	0	0	0	0
2.6.	Kapitalne potpore iz inostranstva	812100	18	0	0	0	0
2.7.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti (2.7.1.-2.7.7.)	812210	78	0	0	0	0
2.7.1.	Primljeni grantovi od Države	812211	0	0	0	0	0
2.7.2.	Primljeni grantovi od Federacije	812212	0	0	0	0	0
2.7.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	812213	0	0	0	0	0
2.7.4.	Primljeni grantovi od kantona	812214	28	0	0	0	0
2.7.5.	Primljeni grantovi od gradova	812215	0	0	0	0	0
2.7.6.	Primljeni grantovi od općina	812216	0	0	0	0	0
2.7.7.	Primljeni grantovi od mjesnih zajednica	812217	0	0	0	0	0

2.7.8.	<i>Primljeni grantovi od ostalih nivoa vlasti</i>	812219	50	0	0	0	0
2.8.	Primljene otplate datih zajmova i povrata učešća u kapitalu	813000	0	0	0	0	0
3	FINANSIRANJE (ukupno od r.br. 36. do r.br. 37.)		0	0	0	0	0
	Dugoročni krediti i zajmovi	814000	0	0	0	0	0
	Kratkoročni krediti i zajmovi	815000	0	0	0	0	0
	Neraspoređeni višak prihoda	590000	384	100	100	180	170

Projekcija prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za period 2016-2018.

Podkategorija	Vrsta prihoda	Realno	Plan za	P r o j e k c i j a		
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
	I Porezni prihodi	3.032	3.319	3.268	3.307	3.478
711	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća(porez na dohodak od 01.01.2009. god.	8	13	10	12	14
713	Porezi na plaće (porez na dohodak od 01.01.2009. god.)	4	5	6	8	8
714	Porezi na imovinu	419	457	420	435	460
715	Domaći porezi na promet dobara i usluga	0	0	0	0	0
716	Porez na dohodak	516	624	570	595	600
717	Prihodi od indirektnih poreza	2.085	2.220	2.262	2.257	2.396
719	Poseban porez na plaću	-	-	-	-	-

	II Neporezni prihodi	1.066	1.741	1.480	1.546	1.571
721	Prihodi od poduzet. aktiv. i imov. i prihodi od poz.kursnih raz.	28	49	40	40	40
722	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	1.036	1.689	1.437	1.501	1.526
723	Novčane kazne po opć. prop.	2	3	3	5	5
	III Tekuće potpore- grantovi i donacije	3.526	4.427	830	970	1.030
731	Potpore iz inostranstva	259	100	-	-	-
732	Tekuće potpore viših nivoa vlasti	3.267	4.327	830	970	1.030
733	IV Donacije	479	5	10	8	5
	Donacije	479	5	10	8	5
74	V Kapitalni transferi	-	70	120	120	140
	Kapitalni transferi od Federacije	-	70	70	70	80
	Kapitalni transferi od Kantona	-	-	50	50	60
	IV Kapitalni primici	118	100	200	250	250
811	Primici od prodaje stalnih sred.	22	100	200	250	250
812	Kapitalne potpore od ostalih	96				

	UKUPNO	8.263	9.663	5.868	6.161	6.434

Tabela 6.

Ukupni porez na dohodak (porez na dobit građana – zaostali porez, porez na plaću i radnu snagu – zaostali porez i prihodi od poreza na dohodak – po novom Zakonu o porezu na dohodak), koji predstavlja sintetički izraz dosadašnjih poreza građana, u 2015. godini se planira u iznosu od 642.000,00 KM i za 21,59% su veći od planiranih u 2014. godini. Projekcije poreza na dohodak u periodu 2016-2018. godina očekuju se u nešto manjem iznosu od onih iz 2015. godine, te za 2016. godinu iznose 586.000 KM, za 2017. godinu 615.000 KM i za 2018. godinu u iznosu od 622.000 KM.

Iz tabelarnog pregleda, također je vidljivo da se ukupni prihodi od poreza u 2015. godini očekuju u iznosu od 3.319.000 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 9,46% i predstavljaju 34,35% ukupnog prihodovnog potencijala 2015. godine. Projekcija ukupnih prihoda od poreza u 2016. godini je 3.268.000 KM, dok se u 2017. godini očekuje rast ukupnih prihoda od poreza za 1,19% u odnosu na iste u 2016. godini i iznose 3.307.000 KM. Prema projekcijama Općine Maglaj ukupni prihodi od poreza u 2018. godini iznose 3.478.000 KM ili 5,17% više u odnosu na 2017. godinu i predstavljaju 54,06% prihodovnog potencijala 2018. godine.

Na neporezne prihode se odnosi 1.741.000 KM u 2015. godini, prema projekcijama 1.480.000 KM u 2016. godini, 1.546.000 KM u 2017. godini ili 4,46% više u odnosu na 2016. godinu i 1.571.000 KM u 2018. godini ili 1,62% više u odnosu na 2017. godinu.

Od tekućih transfera i donacija u 2015. godini očekuje 4.432 KM ili 9,64% manje u odnosu na 2014. godinu. Prema projekcijama u 2016. godini od tekućih transfera i donacija se očekuje 840.000 KM ili 18,95% manji u odnosu na 2015. godinu, 978.000 KM u 2017. godini ili 16,43% više u odnosu na 2016. godinu, 1.035.000 KM u 2018. godini ili 5,83% više u odnosu na 2017. godinu.

U skladu sa novim Pravilnikom o knjigovodstvu za budžet i budžetske korsklike Kapitalni transferi planirani su kao Posebna pozicija i isti za 2015. godinu iznose 70.000 KM, 120.000 KM, 120.000 KM i 140.000 KM, respektivno.

Primici u 2015. godini se planiraju u iznosu od 100.000 KM, te prema projekcijama u 2016. godini iznose 200.000 KM. Primici u 2017. godini, prema projekcijama, iznose 250.000 KM i isti su veći za 25,0% u odnosu na 2016. godinu dok se primici u 2018. godini procjenjuju na 250.000 KM i ostali su na nivou 2017. godine.

Na osnovu iznesenog se vidi da ukupni Budžet Općine Maglaj, prema projekcijama 2016-2018. godina iznosi 5.868.000 KM u 2016. godini, 6.161.000 KM u 2017. godini i u 2018. iznosi 6.434.000 KM.

Broj: 01-14-11-1162/15
Datum, 28.05.2015. godine

Općinski načelnik
Mehmed Mustabašić, prof.